

DOMOLJUB

izhaja vsak četrtak. Cena mu je
1 k na leto. (Za Slovenijo 1 k, za
Ameriko in druge tujke drži 1 k.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serti pa: Upravištvu „Domoljuba“
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1914.

Leto XXVII.

Tajniki kmečkih zvez.

V zadnji številki smo razložili, kakšno škodo ima naše ljudstvo, zlasti naš kmetijski stan, ker si ne zna pomagati in se ne ve braniti nasproti davčni oblasti. Če si išče koga, ki bi delal pritožbo ali prošnjo, pa le prevečkrat pade med razbojnike. Poleg davčnih reči omenjamo še eno ravno tako važno, namreč vojaško reč. V vojnih zakonih je mnogo ugodnosti, ki niso splošno znane. Da se polajšati vojaška služba iz določenih vzrokov, mogoči so dopusti ob večjem kmečkem delu, podpore za družine rezervistov in še marsikaj drugega. Nikjer morda zakoniti pisarji tako ne derejo ljudi, kakor pri sestavljanju takih prošenj. Ubogi oče, ki bi rad spravil sina domov, ne gleda na krone; kar zahteva pisar, mu da v nesramni misli, da bo uspeh tembolj gotov, čim več bo plačal. Naj pristavimo, da so i pisarji vseskozi sami liberalci, ki splošno tako govorijo in delajo, kakor da bi bil kmet samo za to na svetu, da ga morajo liberalci slepariti in odirati.

Že v zadnjem članku smo obljubili, da hočemo povedati svojo misel, kako naj bi se pomagalo našemu ljudstvu, da bi dobilo potrebnih nasvetov in navodil v davčnih in vojaških rečeh, da bi se vedelo kam obrniti za pritožbe in prošnje v tem oziru.

Naša misel je na kratko povedana take: Kmeti in kmetice naj bi imeli poskrbe pripravne, večje ljudi, ki bi bili ljudem na razpolago v imenovanem oziru. Seveda bi jih morale tudi plačati. Na noben način bi se to ne smelo tako zgoditi, da bi vsak, kdor rabi kak svet ali kako pritožbo za to, kar bi se mu naredilo, dal neko majhno odškodnino. To po zakonu ne sme biti; v tem slučaju bi dotičnega tajnika brž kaznovali. Pomoč bi morala biti brezplačna, seveda izključno le za ude kmečke zveze. Želeti je, da bi že kmalu prišla v veljavo postava, ki jo je državni zbor že sklenil, a jo je go-

sposka zbornica precej izpremenila, po kateri bi smele biti tudi ženske članice političnih društev. Kmečke zveze so politična društva; za to zdaj ne smejo pri njih biti udove posestnice, ki seveda tudi rabijo pravnih svetov in pomoči.

Nečlanom bi torej v nobenem slučaju ne smeli taki tajniki pomagati. Gre tudi za to-le važno reč: V davčnih komisijah sede tudi naši somišljeniki. Kadar bi se naredila kaka pritožba na take komisije, bi bilo treba opozoriti naše člane v komisiji, da se potegnejo za našega človeka. Večkrat je pri teh rečeh, zlasti glede na vojaško službo, zelo koristna pomoč naših poslancev. Ko bi od kmečke zveze prišlo na poslanca poročilo o kaki prošnji in pritožbi, bi bil ta na jasnem, da gre za našega človeka. Liberalci so pač tako nesramni, da se obračajo tudi na naše poslance, in dokler lazijo krog njih, se hlinijo, obetajo večno hvaležnost in zvestobo, ko pa pridejo volitve, pa pozabijo na vsz, kar so dosegli po naši stranki, in lažejo ter obrekujejo na polna usta.

Treba bi bilo nabrati pri udnini toliko, da se dotični človek, ki bi delal za kmečko zvezo, primerno plača. Ako bi se naša misel razširila in bi ljudje splošno spoznali neizrekljivo korist take ustanove, bi se po našem mnenju shajalo, če bi se v ta namen zvišala udnina kmečkih zvez za eno krono.

Kie bi se dobili pripravniki ljudje? Za zdaj nikakor ne kaže, da bi nastavili ljudi po posameznih okrajih, ki bi samo od tega živeli. Najbolje bi bilo, da bi imel vsak sodni okraj svojega tajnika; v tem slučaju bi ne imel toliko dela, da bi smelo biti to njegova edina služba. Dovolj je, če se dobi človeka, ki more in hoče na dan povprek po dve do tri ure dati v ta namen. To bi ne bilo predrago. Takih ljudi imamo povsod. Seveda bi na morali svojo reč znati. V ta namen bi bilo treba zanje poduka. Zdaj imamo v Ljubljani Gospodarsko šolo, kjer se kmečki fantje vsega tega uče. Poleg te šole bi bilo pa treba prirejati tečaje, kjer

bi se fantje ali možje, ki so dovolj zmogni v pisavi in imajo potrebno darovitost, učili postavnih določil v davčnih in vojaških rečeh, kar se tičejo kmeta, in navadili, kako treba sestavljati prošnje in pritožbe. Sicer pa delo samo uči in česar bi kdo ne znal, bi zvedel, ko bi se obrnil na strankino tajništvo v Ljubljani ali pa na poslance. Vrgli smo s svojo mislijo seme v javnost. Ali bo skalilo?

Dobre in slabe strani kranjske dežele.

Preteklo jesen je imel v deželnem zboru dr. Krek govor, v katerem je razložil, v čem smo Kranjci naprej pred drugimi deželami, v čem pa za njimi zaostajamo. Podal je takorekoč fotografijo naše dežele in našega prebivalstva, na kateri so fotografirane vse naše dobre in slabe strani. Če hočemo napredovati in se spopolnjevati, moramo sami sebe poznati. Zato vzemimo to sliko v svoje roke.

Naša izobrazba in šolstvo.

Izobrazba zadnja leta v naši deželi napreduje, in sicer tako, da po podatkih iz leta 1912. prihaja na eno samo osebo po pošti dostavljenih 9 časopisov. V Zgornji Avstriji jih dohaja po pošti dostavljenih na eno osebo 8, v Bukovini 6, v Galiciji 4, v Dalmaciji 5, v visoko razvitih sudetskih krajih 11, na Primorskem 11, potem na Štajerskem 12 in na Solnograškem 11. Naši ljuje so se tako izobrazili, da 9 časopisov prihaja po pošti na eno osebo, medtem ko imamo jako veliko bralcev časopisov, ki jih ne obivajo po pošti, ampak, ki se jim donajajo na dom ali ki jih v trafikah kupujejo.

Če to dejstvo upoštevamo, bomo tudi razumeli, da smo mi od leta 1904

sem skoraj za 100 % napredovali pri stroških za šolstvo. Torej v devetih letih smo pri stroških za šolstvo napredovali skoraj za 60%. Šol je vedno več in za izobrazbo se vedno več stori. Naša dežela daje za šolstvo sploh toliko, la pridejo 4 in pol krone od naše dežele na prebivalca, ker mi izdajemo okrog 2 milijona 250 tisoč kron za šolstvo in poduk. Tukaj pa štejemo zraven tudi obrtno šolstvo, sploh vse izdatke za šolstvo. Za ljudsko šolstvo se izdaja na leto nad 2 milijona kron. Torej 4 in pol krone pride pri nas na osebo za šolstvo.

V drugih deželah imamo na pr. v Nižji Avstriji, odštevši Dunaj, 3 K 77 v. V Galiciji pride stroškov za šolstvo na osebo 3 K 28 vin.; to je razloček in zaradi tega je n. pr. splošna kultura, gospodarstvo, veliko drugačno tam, kakor pri nas, zato ni napredka tam. Na Šlezkem pride na osebo 7 K 64 vin., na Moravskem 7 K 7 vin., to so pa dežele, ki stoje na najvišji stopinji.

Skrb za zdravje.

Druge velikanske stroške nosi naša dežela kar se tiče zdravja. Dokazano je, da je v našem ljudstvu velika življenska moč, ki se kaže ravno v tem, da našo ljudstvo narašča. Umrljivost je pač večja, kakor je prav; vzrok je velika umrljivost dojenčkov in otrok v prvih letih starosti. Tudi nas čaka še velika naloga v zdravstvenem oziru. Za javno zdravje in za to, kar je v zvezi z zdravjem, pa žrtvuje naša dežela okroglo 1.300.000 K. To znese nekako nekoliko manj nego 3 K na eno osebo. Nižja Avstrija izdaja za zdravstvo na osebo 1 K 70 vin., Moravska 3 K 44 vin., Šlezka 1 K 90 vin. Torej izdaja revna dežela Kranjska več nego Šlezija.

Naši izseljenci.

Naša dežela trpi zelo na izseljevanju. Skrb za šolstvo, za izobrazbo je lanes živa. Za zdravje tudi več izdamo kakor razmerno mnogo bogatejše dežele, ampak vkljub temu narašča izseljevanje. Podatki splošno za Avstrijo nam pravijo, da se je leta 1906. izselilo 134.000 oseb; leta 1908. 56.000; 1. 1909. 131.000; leta 1910. 138.000; leta 1911. 190.000 in leta 1912. 128.000 oseb. V teh številkah je izražena beda slovanskega ljudstva v Avstriji, Rusinov, Poljakov, Hrvatov in nas. Prav visoko je število izseljevanj pri nas in tu nam uradni podatki, ki pa niso prav zanesljivi, ker kdor ne dobi potnega lista, se ne more uradno dognati, dokazujejo, da se je v letih od 1896. do 1911. izselilo 62.241 oseb. To so pa samo izseljenci z potnimi listi, čisto gotovo jih je pa 15 do 20 tisoč več, kajti 25 do 30% se mora računati, da jih gre brez takih pravic, kakor jih zahteva zakon.

Zastavo nosi Kočevje, in sicer slovenski del in nemški del. Kočevje je tukaj zelo na slabem. Iz Kočevja je v Ameriki okrog 6000 ljudi. Ena tretjina kočevarjev je torej v Ameriki. Samo leklet, ki iščejo službe v New-Yorku, Brocklynu, San Franciscu itd. je okoli tisoča. Potem za Kočevjem pride Novo

mesto, ki izkazuje v izkazu z 9755 osebami. Ljubljanska okolica 6830 in potem pride na vrsto Logatec s 6361 osebami. Potem Črnomelj s 5974, toda iz Črnomlja jih je zato tako malo, ker jih je že od prej tam veliko, in drugič pa, kakor sem že omenil, ker jih gre veliko tudi brez potnih listov. Krško jih ima nekoliko manj, samo 3304, potem pa, gospodje, je žalostno, da tu nahajamo tudi Kranj, sedež naših krepkih kmetov, s številko 2687 in žalibog tudi Kamniški okraj s 2354 osebami. To izseljevanje je žalostno in zaraditega imamo potem mi to žalostno dejstvo, da smo v Kranjski deželi v zadnjih desetih letih samo za 3/3% narastli. Izseljevanje pospešujejo slabe letine, zlasti v vinskih krajih, pomanjkanje živine, lesa i. t. d.

Zakaj se naši ljudje selijo.

Ako gre lačen Rusin ali Hrvat doli iz Dalmacije, revež, ki ne zna ne brati ne pisati, in meri korake po tem, kako mu pipa gori, ako gre v Ameriko, ga res žene lakota. Pri nas pa ni v prvi vrsti revščina kriva izseljevanja, ampak to, da naš človek svojih sil, svojih mladih sil, o katerih misli, da mu bodo omogočile napredovanje, ne more doma uporabiti.

Pomanjkanje industrije in železnice.

Razvoj naše veleobrti je majhen. Tovarn imamo 145. Bukovina jih ima 110, Dalmacija 79. Češka je imela leta 1901. 6203 tovarn, Dolenja Avstrija 3327, Sudetske dežele sploh 8490 in te so manj nego 20krat večje kakor mi. Po našem razmerju bi imele le nekaj nad 2800 tovarniških podjetij; torej mi smo na trikrat manjši stopnji kakor Čehi. Iz tega sledi: Pri nas ni zaslužka. Pri železnicah je vkljub temu, da je na jugu naša dežela tako potisnjena proti morju — in k temu moraš, ako hočeš po svetu —, je naša dežela ena najslabših. Še manj železnic kakor mi imajo samo Dalmacija, Tirolska in pa Predaleška.

Naša trgovina.

S Kranjskega izvažamo les, toda les izvažamo, ne da bi ga doma obdelavali. Lesna industrija, ki bi morala pri nas biti na vrhuncu, ta industrija je v povojih. Tukaj moramo zastaviti vse sile, da damo našemu ljudstvu dela in zaslužka. Potem izvažamo nekaj piva, ampak tega je malo, kakor je sploh stvari, ki spadajo v veleindustrijo, silno malo. Več pa pride od poljedelstva. Veliko se namreč izvažajo živine, zlasti prašičev, posebno fižola, krompirja in gob.

Poljedelstvo.

Naša dežela je tudi v kmetijskem oziru zaostala. Pri nas pridelujemo štiri vrste žita: pšenico, rž, ječmen in oves. Povprečno (leta 1900—1910) na 1 ha 8-8 meterskih centov, medtem, ko je v Avstriji srednja mera 13 meterskih centov. V tem oziru je pač treba storiti vse, da bodo naši kmetovalci uporabljali res vsa umetna sredstva in gnojila. To je nekaj k čemur

nas silijo številke. Kar se tiče zemlje in podnebja v naši deželi, smo mi v mnogem oziru na boljšem, kakor druge dežele. Imamo visoke planine, kjer se paše živina 2000—2400 m nad morjem, imamo južno italijansko podnebje, n. pr. v Vipavi in Beli krajini. Torej v poljedelstvu se vidi zanemarjenost in prav nič drugega. Samo pri krompirju je pri nas naša pridelava taka, da se lahko meri z drugimi deželami in da se pridelava pri nas na 1 ha več krompirja nego v drugih deželah. Tukaj je ljudstvo napredovalo, to pa je storilo zato, ker ga uči stara izkušnja in ker se ravno krompirja največ poje. Užiti, na se manjša, meso se malo, malo uživa. Res, vinarstvo nam tudi malo nese. Leta 1911. smo imeli srednjo letino. Na 10.196 ha smo pridelali 225.991 hl vina. Tukaj je nemogoče, da bi dežela napredovala glede vinarstva tako, da bi se od hektarja dobilo toliko, kakor na Nižjem Avstrijskem.

Ostane še živinoreja. Stvar z lesom moramo pametno urediti in živinoreja, to je tudi nekaj, kar moramo gojiti, in za živinorejo trošiti zato, da se povzdigne, je neobhodno potrebno. Tukaj imamo moč, veliko moč. Mi moramo skrbeti, da se bo živinoreja povzdignila in redila čista plemenska živina, ker potem bomo za izvoz sposobni. S pitanjem živine pri nas ni nič, ker nimamo sladkornih tovarn. Razun špiritove tovarne v Novem mestu nimamo drugega, nego 11.943 kmečkih žganjarn, ki skuhamo zlasti iz sadja malo nad 2500 hl žganja. Predvsem mora biti naša skrb za plemensko živino, in v tem oziru je neobhodno potrebna skrb za enotne pasme, ker sicer se ne more živino nikamor ven.

Skromni ali napredka željni ljudje.

Prebivalci kranjske dežele imajo tem izdatkom primerne tudi dohodke, in ti dohodki se nam kažejo v dohodninskem davku. Za dohodninski davek imamo 13.207 oseb obvezanih in največja sedanja številka se giblje med dohodki 1200 do 2400 K. To so torej ljudje, ki večinoma komaj žive. Tukaj se vidi, da smo mi na tesnem stališču. Naj kdo reče kar hoče, med ljudstvom vre, ugodno vre, duh napredka veje, želja, da bi si pomagal kvišku, živi pri delavcu, kmetu, obrtniku in trgovcu. Domača zemlja mu tega ne more dati. Tega zdravega, čvrstega našega ljudstva, tega dobrega, poštenega, za izobrazbo sposobnega ljudstva ne smemo pustiti, da izhira v tako majhni deželi.

Genj. naročnike, ki v prihodnje ne nameravajo več naročiti našega lista, opozarjamo, da nam nemudoma vrnejo doslej prejete številke. Ako tega ne bi storili, jih smatramo za nadaljne naročnike in bomo izterjali naročnino. Zadeva je tembolj nujna, ker nam že zmanjkuje prvih letošnjih številok in ker hočemo čimprej napraviti red pri zaznamkih naročnikov. Kdor tedaj še ni obnovil naročnine ali lista ni vrnil, nai stvar nemudoma uredi.

Dogodki križem sveta

OJAČEVANJE AVSTROOGRSKE ARMADJE.

»Fremdenblatt« poroča, da se bo morarično moštvo do leta 1920/21 pomnožilo tako, da bo takrat štel 27.000 v miru prezentnih mož. Letos bo štel moštvo 16.000. Število ladjam pridelenih častnikov se že s 1. januarjem t. l. pomnoži za 101, onih v lokalni službi pa za 11. Pomnoži se nadalje domobranska artilerija, ki šteje zdaj osem poljskotopniških in osem havbičnih divizij. Jeseni tega leta se pretvori vsaka divizija v polk. To bo l. 1917 dovršeno. »Reichspost« poroča, da se je lansko leto ustanovilo 100 novih strojnopuškinih oddelkov.

ANARHIJA V ALBANIJI.

Valona. Boji, ki jih bijejo pristaši Essad paše proti začasni vladi v Valoni, se bijejo na platou Kermenice in v bližini Elbasana. Essadove čete vodi Derviš bej. V Albanijo potuje iz Carigrada zopet en ekspedicijski zbor, vsled česar se trdi, da je ukazano laškemu brodogovju, da pred Valono križari. Tu nihče ne veruje, da pride princ Wied dne 20. jan. v Albanijo, ker so razmere v deželi preveč razruvane. Oblegovalno stanje v Valoni se je na ukaz nizozemskega orožniškega polkovnika Thom-sena poostrilo. Prepovedano je nositi orožje in ne trpe zbiranja na cestah. Od 7. ure zvečer do 6. ure jutraj ne sme nihče na cesto. Cenzuro brzozavk so poostriili. Preiskava o puču je dognala, da je turška vlada sokriva. Izmael Kemal beja je varal načelnik zarotnikov Bekiraga, ki mu je predlagal, da naj se ustanavljajo čete proti grškim četašem. Kemal bej je pritrdil, zarotniki so pa nato v Carigrad brzozjavili, da naj se odpošlje že pripravljeni ekspedicijski zbor, ki so ga potem na krovu »Merana« aretirali.

Belgrad. Esad paša je po svojih zaupnikih sporočil srbskim obmejnim oblastem, da sedanje arnavtsko gibanje ni naperjeno proti Srbiji in srbskemu obmejnemu prebivalstvu ne preti nobena nevarnost. Esad paša izjavlja, da gre proti Grkom, katere hoče iztirati iz Epira. V resnice se pa njegove čete sedaj bore s četami valonske vlade. Esad paša je bil odposlal svoje pristaše proti Elbasanu z nalogom, da se polaste holandskih žandarmerijskih častnikov in jih zapro. Esadovci so res napadli mesto, toda holandski častniki so hitro zbrali pristaše valonske vlade in napadalce popolnoma razkropili. Nato je Esad paša ukazal, da se zbere pod orožje vsak, kdorkoli je zmožen puško nositi. Esadovi nameni so še zaviti v temo, toliko pa je gotovo, da je njegov vpliv vedno širši in gibanje, katero je započel, vedno jače.

Belgrad. »Politika« priobčuje brzozjavko iz Ohrida, da je Essad pašina vojska včeraj po tridnevnih bojih zavzela Pogradec na jugozapadni obali Ohridskega jezera. — Po pripovedovanju pribeglih Arnavtov šteje ta Essadova kolona krog 8.000

mož. Essad ima brezdvomno namen korakati proti Valoni.

Bolgarske zmešnjave. Na Bolgarskem še ni miru. Ker ni dobila vlada v sobranju večine, je kralj Ferdinand sobranje razpustil in poslal poslance domov. Socialistični poslanci so se zbrali takoj po razpustu na shod, kjer so vpili: Doli z monarhijo, živela republika! Carja Ferdinanda ne čakajo posebno lepi časi.

Grozni potresi. Na Japonskem otoku Sakura-Simahi je zopet začel bruhati ognjenik. Po japonskih poročilih je neslo pepel in ogenj več kilometrov daleč. Mesto Kagoshima je lava popolnoma uničila. Več sto ljudi, ki so bežali, so ubili kamni, ki so padali iz ognjenika. Morski valovi so preplavili obrežje in več vasi zagnili. Poginilo je tudi na tisoče rib, ker je voda vrela.

Na Japonskem so potresi kakor tudi izbruh ognjenikov precej navadni, a take katastrofe, kakor sedanja, tudi na Japonskem že desetletja sem ni bilo. Na otoku Sakurašima, ki leži južno od Korejske ceste pred zahodnim delom Nipona, je izbruhnil vulkan Sakurašima, visok 1400 m, ki je že 130 let počival. Podzemskie sile so iz žrelov ognjenika vrgle na milijone skal, ki so padale več kilometrov daleč na tla in uničile vse, kjer so kako stvar zadele. Ogenj je bruhal iz ognjenika 1000 m visoko. Grom, ki je spremljal izbruh, je bil močnejši kot gromenje topov pri naskoku na Port Artur. Več milj daleč od ognjenika je ozračje napolnjeno z oblaki gorečega pepela. Široke reke lave se razlivajo po deželi in zažigajo vse. Da je bila nesreča še večja, se je pojavil potres, predvsem v mestu Kagošimu, ki je uro oddaljeno od Sakurašime in je glavno mesto enako se glaseče province južno otoka Kiušiu. V Kagošimi je kakor na bojišču po veliki bitki. Hiše so razrušile iz vulkana leteče skale in potres. Več kilometrov na okoli so železniške proge razdrte. 13.000 hiš je razrušenih. Najmanj 70.000 ljudi pogrešajo.

Iz Nagazakija javljajo: Brezžični brzozjav neke bojne ladje poroča, da leži v Kagošimi pepel 15 čevljev visoko. Otok Sakurašima je posvečen pogubi in zaviti v oblake dima.

Newyork. Na otoku Sakošima so našli 33 oseb, ki so se ob izbruhu vulkana rešile v neke jame in ostale edine pri življenju.

Listek

V deveti deželi.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Zastoj skuša jezičasta sovražnikova četa zaviti svoja konca, kakor ranjena kača, in se trudi braniti svojo sredino. Naš klin jo je prodril skozi in skozi, se obrnil, padel na prerezani krili ter jih kakor vi-

hra gnal pred seboj, dokler se sovražnik ni razkropil ter zdirjal v največjim neredu čez drn in strn proti svoji armadi. Glasni, bučni zmagoslavni klici so spremljali to našo prvo zmago.

Ne verujem, da jih je dve tretjini dospelo do svojih čet, ki so se zdaj vzdignile k napadu. Naši so izgubili komaj petdeset mož, kar ni mnogo, če se vpoštevata, kako ljut je bil ta kratki boj. Videl sem tudi, da se je umikala tudi konjica, ki je stala nasproti našemu levemu krilu, ne vem pa, kako se je godilo tam. Edino, kar mi je mogoče popisati, je tisto, kar se je godilo neposredno okrog mene.

Ob tem času so goste čete sovražnikovega levega krila, ki je bilo sestavljeno malone popolnoma iz Nastinih gorjancev, prekoračile malo reko ter se z glasnimi kiki »Nasta« in »Soraja« vihrajočimi prapori in lesketajočimi meči vsuli kakor mravlje proti nam.

Zopet sem dobil povelje, da poizkusimo s pomočjo konjice ustaviti to gibanje in glavni napad na sredino naše vojske; storil sem to po najboljših močeh s tem, da sem neprestano pošiljal po tisoč konjnikov broječe oddelke proti njim. Te čete so prizadejale sovražniku veliko škode in krasno jih bilo videti, kako so dirjali po obronku navzdol ter se zadržali kakor živ nož sovražniku v srce. A tudi smo izgubili mnogo mož; kajti po nekoliko podobnih napadih, ki so prizadejali tolike izgube sredini Nastove vojske, se sovražnik ni več upal postaviti nepremične črte našim napadom, marveč jo je odprl, pustil naše skozi; tudi se je na stotine sovražnikov vrglo na tla, ki so prerezali številnim našim konjem žile, ko so dirjali mimo njih.

Tako se je sovražnik vzlic vsem našim naporom vedno bolj blizal, dokler se ni naposled vrgel na Tomičev sedem in pol tisoč mož broječi oddelek, ki so se bili razpostavili v treh močnih štirikotnikih. Ob istem času mi je glasno vpitje oznanjalo, da se je bitka pričela tudi v središču in na levem krilu. Vstal sem pokonci v strementih ter se ozrl proti svoji levici; kakor daleč je moglo seči oko, povsod je bilo videti blesketanje mečev in sulic.

Sem in tja so se majale bojujoče črte v smrtnem boju; zdaj so se umikale, zdaj zopet malo naprej prodirale v blazni a redoviti zmedi napada in obrambe. Moja pozornost se je seveda morala v prvi vrsti obračati na to, kaj se je godilo na našem krilu. Za trenutek se je naša konjica umaknila za Tomičeve tri štirikotnike in tako je bil razgled priično dober.

Nastovi divji gorjanci so se vsipali kakor rdeči valovi proti mračnim štirikotnikom, ki so stali kakor živa skala. Z glasnim bojnim krikom so se od časa do časa zaganjali proti dolgim trojnim grebenom iz sulic, pa samo da so se zopet umikali nazaj kakor valovi, kadar jih skalovje odbije.

Tako je bil divjal skoraj štiri dolge ure brez prenehanja in ob koncu tega časa nismo izgubili in nismo pridobili ničesar. Dva sovražnikova poizkusa obiti in zavrniti našo levo krilo skozi gozd, ki ga je varoval, sta se ponesrečila; in doslej se Nastovim gorjancem vzlic divjim in

obupnim poizkusom nimalo ni posrečilo prodreti Tomičeve tri štirikotnike, dasi so se mu vrste že za tretjino zredčile.

Središče naše vojske, kjer je bil Vojnovič s svojim štabom in Umslopogasom, je strahovito trpelo, a še vedno je stalo častno in močno, in isto se more reči o našem levem krilu.

Naposled so napadi odjenjali in Sorajina vojska se je umaknila: bržčas je dobila dovolj za enkrat, sem začel misliti. Ali kmalu sem moral spoznati, da sem se hudo zmotil v tem oziru. Soraja je namreč razdelila svojo konjico v primeroma majhne oddelke in je nas napadla z njimi z vso silo ob celi črti; s konjico pa so se vsuli tudi njeni pešci nad naše oslabiljene štirikotnike in oddelke. Soraja je sama vodila vsa gibanja svoje vojske in je neustrašno kakor levinja načelovala glavnemu napadu.

Kakor plaz so pridrli nad nas; vsi protinapadi naše konjice niso mogli ustaviti silovitega naskoka. Zdajci smo trčili skupaj in naša sredina se je vpognila pod njegovo silo kakor lok, da, razdelila se je celo in da bi ne bila prišla naša rezerva na pomoč, bi bila docela razbita. Tomičevi trije štirikotniki so bili vrženi nazaj, najsprejnejši je bil celo malone razbit in je izgubil polovico svojih od prvega napada preživelih mož. Pa naskok je bil presilen, prestrašovit, da bi mogel dalje časa trajati, in bojna črta se nekaj časa ni premaknila.

Pa zdajci se je začela pomikati proti Sorajinemu taborišču. Prav tedaj so se jeli tudi umikati silni skoraj nepremagljivi Nastovi gorjanci, bodisi ker jim je vsled izgub upadel pogum ali pa iz bojne zvižaje. Tomičevi vrli štirikotniki so nato zapustili svoje pozicije, ki so jih toliko ur hrabro držali, ter se vsuli za njimi. Pa roji gorjancev so se obrnili in se zopet vrgli nanje. Vsled napada od vseh strani je bil ostanek prvega štirikotnika kmalu uničen, in spoznal sem, da je tudi drugi v veliki nevarnosti, v katerem sem uzrl Tomiča samega na visokem konju. Še malo trenutkov in štirikotnik je bil razbit; praporji so padli, Tomič mi je izginil izpred oči in nastalo je strašno klanje.

Kmalu pa se je iz razvalin tega štirikotnika prikazal rumenkast konj s snežnobelo grivo in repom ter je dirjal mimo mene brez jezdec. V hipu sem izpoznal Tomičevega konja. Tedaj pa se nisem več obotavljal; vzel sem polovico svoje konjice, ki je štela štiri do pettisoč mož, se priporočil Bogu in se brez čakanja nadaljnjih povelj vrgel naravnost nad Nastine gorjance. Opozorjeni po peketu kopit mojih konj, so se izvečina obrnili in nas prav toplo sprejeli. Niti za korak se niso hoteli umakniti; zaman smo jih sekali in teptali, ko smo orali široko rdečo brazdo skozi njihove tisoče. Bilo je videti, kakor da bi iznova ustajali; napadali so naše konje s svojimi straš-

no ostrimi meči ter sekali naše konjice, ki so padli.

Moj konj mi je bil kmalu ubit pod menoj, a na srečo sem imel drugega na razpolago, ki mi ga je Nilepta darovala in ki sem ga imel zadaj kot rezervo. Medtem sem si moral seveda pomagati dalje, kakor sem vedel in znal, kajti moji vojaki so me v silnem metežu izgubili izpred oči. Sredi tolikega žvenketa in vrišča mojega glasu sevé niso mogli slišati. Naenkrat sem se znašel med ostanki štirikotnika, ki so se zbirali okrog svojega poveljnika Tomiča in se obupno borili. Izpodtaknil sem se nad neko stvarjo in ko sem pogledal, kaj je, sem uzrl tudi Tomičev monokelj. Zadel je bil udarec, da je z eno nogo pokleknil. Nad njim pa je strašen velikan pravkar zavihtel velik meč. Porinil sem mu skozi rebra meč, ki sem ga vzel nekemu Masajcu, ki sem mu odsekal roko. A pri tem me je on udaril s svojim mečem tako neznansko silno po levi strani in prsih, da sem čutil, da sem hudo ranjen, dasi mi je verižna srajca rešila življenje. Padel sem na kolena in na roke in slabo mi je prišlo. Ko pa sem se zopet zavedel, sem videl, da so se Nastovi gorjanci, ali pravzaprav njihovi ostanki, umikali nazaj preko reke in da je zraven mene stal Tomič in se zadovoljno smehljaj.

„Malo je manjkalo,“ je zavpil; „a vse je dobro, če je le konec dober.“

Pritrdil sem mu, dasi sem močno čutil, da zame konec le ni bil tako dober. Bil sem presilno udarjen.

V tistem trenutku smo videli manjše oddelke konjice, ki so stali na našem skrajnem desnem in levem krilu in ki se jim je pridružilo tritisoč onih konjkov, ki smo jih obdržali v rezervi, kako so se z vso silo vrgli nad Sorajino vojsko, ki se je umikala v precejšnjem neredu. Ta napad je odločil izid boja. V malo trenutkih se je sovražnik umikal na celi črti čez malo reko, za katero se je začel zopet zbirati. Nastal je zopet odmor, tako da se mi je posrečilo dobiti svojega drugega konja nazaj; obenem sem dobil od Vojnoviča povelje prodirati naprej. In z glasnim vpitjem in vihrajočimi prapori so ostanki naše vojske začeli prodirati naprej in vsipali proti reki počasi, a z nepremagljivo silo iz pozicij, ki so jih ves dan tako hrabro držali. Zdaj je prišla na nas vrsta za napad.

Pomikali smo se počasi dalje čez cele kupe mrtvih in umirajočih ter se bližali reki; kar zagledam iznenada čuden prizor. Proti nam je dirjal neki človek v polni opravi zuvenskega generala, trdo se oprijemajoč konjevega vratu. Kmalu sem izpoznal, da ni nikdo drugi nego naš Alfonz. Nemogoče je bilo, da ga ne bi bil izpoznal po tistih mogočnih črnih brkah. V malo trenutkih je bil med našimi vrstami in ni dosti manjkalo, da ga ne bi bili posekali, dokler ni nekdo zgrabil njegovega konja za uzdo. Pripeljali so ga

k meni ravno, ko smo se malo ustavili, da še boljše uredimo svoje vrste.

„Oj, monsieur“, je zahropel z glasom, ki je bil od strahu malone nerazumljiv, „hvala Bogu, da ste vi! O, kaj sem prestal! Pa vi zmagujete, zmagujete, monsieur; oni bežijo, bežijo. A poslušajte me, monsieur — skoraj bi pozabil. Jutri zjutraj ob prvem svitu bo kraljica Nilepta v svoji palači v Milozi umorjena; njena straža zapusti svoje mesto in svečeniki jo umore. Resnica! Ležal sem skrit pod neko zastavo in sem slišal vse.“

„Kaj?“ sem rekel ves prestrašen. „Kaj hočeš s tem reči?“

„Kar sem rekel, monsieur; tisti zlodej Nasta je sinoči odšel k velikemu svečaniku Agonu, da se o tem domeni. Straža pusti mala vrata, ki vodi jo od velikih stopnjic, odprta in odide; potem pa pride Nasta z Agonovimi svečeniki in jo umori.“

„Pojdi z menoj,“ sem rekel, zaklical najbližjemu štabnemu častniku, naj prevzame mesto mene poveljstvo, pograbil Alfonzovega konja za uzdo in z največjo hitrostjo zdirjal proti onemu kraju, kjer sem videl vihrati kraljevi prapor in kjer sem vedel, da dobim Vojnoviča. Kmalu sem ga uzrl na belcu, ki mu ga je poslala Nilepta v dar, in sredi njegovih generalov.

Okrog mene je imel krvavo obvezo, njegov pogled pa je bil bister in oster kakor vedno. Zraven njega je stal stari Umslopogas z okrvavljeno sekuro, a čisto svež in neranjen.

„Kaj pa je vendar, Borovski?“ je zavpil Vojnovič.

„Vse. Cela zarota je, da umore zarana jutri kraljico. Alfonz, ki je pravkar pobegnil od Soraje, je slučajno vse slišal,“ in hitro sem mu povedal vse, kar mi je pravil Francoz.

Vojnovič je prebledel.

„Zarana jutri zjutraj,“ je zahropel, „in zdaj solnce zahaja. Še pred štirim se začne daniti, mi pa smo skoraj sto milj daleč. Kaj nam je storiti?“

Tedaj mi šine neka misel v glavo. „Ali je tale tvoj konj svež?“ sem vprašal.

„Je, pravkar sem ga bil zajahal, ko mi je bil prvi ubit.“

„Moj je tudi. Razjezdi in ga daj Umslopogasu, da ga zajezdi; dober jezdec je. Pred dnevom bova v Milozi, — če pa ne, mi ne moremo pomagati. Na ne; nemogoče je, da bi zdaj ti šel proč od tukaj. Videli bi te in to bi odločilo bitko proti nam. Nismo še zmagali. Vojaki bi mislili, da hočeš pobegniti. Le hitro.“

Kot bi trenil, je razjahal in mesto njega je na moje besede Umslopogas skočil v sedlo.

„Zdaj pa z Bogom,“ sem rekel. „Ako bo le mogoče, pošlji čez eno uro tisoč konjkov z enakim številom praznih konj za nami. Počakaj; pošlji na levo krilo kakega poveljnika, da prevzame mesto mene povelje ter jim ob razloži moj odhod.“

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

SEDEMNAJSTO POCLAVJE.

V mestu Elbing. — Gospa Gentil. — Novo leto 1813. — Oče Elliot. — Konec.

Pred uradom, kjer so se določevala stanovanja za posamezne vojake, se je vse trlo. Častniki in vojaki izpod raznih praporov so se drenjali tjakaj. Posebno smo ogledovali dragonske oficirje, ki jih je bilo strašno pogledati. Vsled mraza so jim namreč odpadli prsti na rokah in nogah ter večinoma tudi nosovi. V srce me je bolelo, če sem opazoval takega reveža, toda pomagati mu nisem mogel. Reči se mora, da so oblasti najboljše stanovanja in najboljše postrežbo določile tem nesrečnikom, potem smo šele prišli mi drugi na vrsto.

Čez dobre pol ure smo prišli tudi mi na vrsto. Bilo nas je pet in želeli smo, da bi dobili skupno stanovanje. Toda uradnik nam odgovori, da stanovanja za pet ljudi ni več na razpolago, je samo še eno za štiri ljudi in dva konja. Eden izmed nas je torej moral vzeti stanovanje zase. »Sicer pa,« mi je rekel uradnik, »če Vam smem svetovati, vzemite Vi stanovanje zase in tako boste prišli k svojemu rojaku, Francozu, ki se je pred leti tu poročil z neko deklico.«

Poslovil sem se torej od svojih tovarišev in odšel proti tisti hiši, kjer sem imel naznačeno svoje stanovanje. Bila je v bližini. Vrata mi je odprla krepka, rudečelična nemška dekla. Pokazal sem svojo izkaznico, ki mi jo je izgotovil uradnik in dejal, da bom v tej hiši stanoval. Odgovorila je, da so tu nastanjeni že štirje možje, da pa bo vendar poklicala gospo. Kmalu se je prikazala tudi ta in ponovila, da ne more nobenega več sprejeti. Peljala me je tudi v sobo, kjer so res že bili štirje vojaki, za petega pa ni bilo prostora. Že sem mislil oditi, da bi pogledal, je li bi se pri mojih tovariših še zame dobil prostor, toda gospa, ki sem si ji gotovo smilil, je dejala: »Čujte, ljubi gospod, vi ste očitno jako slabi in bolni, in gotovo bi mi bilo žal, če bi morali zaradi mene dolgo iskati stanovanja. Hočem vam dati sobico, ki je sama zase, in dobro posteljo; pojdite za menoj.« Bila je ljubka, majhna, gorka sobica, v kateri je stala snažna postelja. Zahvalil sem dodro žensko za njeno dobrosrčnost, toda prosil sem jo, naj mi pripravi namesto postelje slamnato ležišče na tleh in če mogoče nekoliko gorke vode. V kratkem sem dobil oboje, pa še več: tudi velik, lesen škaf, da sem si umil noge.

Prosil sem služabnika gospé, ki si je dal opraviti z menoj in ki mu je bilo ime Kristijan, da bi mi preskrbel brivca. Ta me je obril ali bolje rečeno opraskal, rekoč, da to ne more biti dru-

gače, ker imam kožo popolnoma trdo. Toda jaz mislim, da je imel britev zobčasto kot žaga. Nato me je še dosti dobro ostrigel. Predno je odšel, sem ga vprašal, če ve za kakega trgovca, pri katerem bi si jaz rad kupil nekoliko vrhnje obleke. Obljubil mi je, da mi ga bo poslal in res je čez nekaj časa prišel nek žid s celo kramo obleke. Med drugimi je bila tu tudi ena še skoro čisto nova, ki je bila prej kdaj najbrže lastnina kakega pobočnika kralja Murata. To sem izbral, ker se mi je tudi izvrstno prilegala; Zidu sem dal zanjo tisto srebrno torbo, ki sem jo bil 23. novembra vzel kozaku in 10 frankov.

Sedaj sem si pripravil še čisto sveže perilo, nato pa sem poklical Kristijana in ga vprašal, če je morda kje v obližju kako javno kopališče. Toda ni me razumel, ampak je poklical gospo. Dobra žena mi je pa ponudila, da mi doma preskrbi dovolj gorke vode, da se bom lahko pošteno izkopal.

Dobil sem odzodaj veliko banjo gorke vode in sem se izvrstno umil. Imenitno sem se počutil. Toda predolgo sem ostal notri, kajti bil sem še preslab. Že med tem, ko sem se oblačil sem čutil, da se komaj držim kvišku; le s težavo sem prišel v svojo sobo, kjer sem se nezavesten zgrudil na posteljo.

Ne vem, kako dolgo sem ležal v nezavesti, samo to se spominjam, da sem v nezavesti kakor skozi daljno meglo slišal neke klice. Ko sem se prebudil, je bilo okoli moje postelje dokaj ljudi zbranih; bila je gospa in služabnik ter dva vojaka, ki sta bila v tej hiši na stanovanju. Gospa ju je poklicala na pomoč. Toda, hvala Bogu, ni bilo nič hudega. Mojemu onemoglemu telesu je pač škodovala dolgotrajna kopel, pa še to samo mimogrede, kajti čutil sem se lahkega, zdravega, samo še dokaj slabotnega. Ko sem se torej pokrepčal z nekaterimi domačimi zdravili, sem zopet trdno zaspal.

Drugo jutro sem se zbudil šele ob devetih in se nisem mogel dolgo časa spomniti, kje da sem. Debelo sem gledal po sobi okoli in se začudeno izpraševal, če nisem morda doma na Francoskem, in če ni bilo to dolgotrajno trpljenje, ta mraz in lakota le težak sen. Toda kmalu se mi je zjasnilo. Naglo sem skočil s postelje in se oblekel. Kmalu nato je vstopila gospa Gentil (tako je bilo ime moji gospodinji), za njo pa služabnik Kristijan, nesoč na plednjo kavo, čaj in žemlje. Teknilo mi je izvrstno in na ta način sem pozabil preteklost, pozabil tudi svoje tovariše.

Gospa, ki je z veseljem opazovala moj dober tek, mi je med tem pripovedovala, da je prejšnji večer nek gardni podčastnik prišel povprašat, če ni morda eden njegovih tovaršev tu na stanovanju. »Rekla sem mu«, je pravila dalje, »da naj gre pogledat k Vam gori. Šel je res v Vašo sobo, a se je takoj vrnil rekoč, da Vi niste pravi.« Komaj je končala svoje pripovedovanje, ko vsto-

pi v sobo Grangier. Ko zagleda mene in gospo, se zdrzne, nato pa se začne opravičevati, češ, da išče nekega svojega tovariša, ki bi moral v tej hiši stanovati. »Že včeraj«, pravi, »sem bil tukaj, pa ga nisem našel; gotovo se je kam drugam preselil.« Imenitno sem se zabaval, ker me celo moj preljudi Grangier ni spoznal; pustil sem ga, naj govori in se opravičuje. Ko pa je hotel oditi, sem zaklical: »Povej mi no vendar, ljubi moj Grangier, koga pa iščeš? Morda mene?« Najprvo me je nekaj časa debelo gledal, nato pa bušil v nebrzdani smeh. Dolgo časa je trajalo, predno je mogel izgovoriti besede: »Ampak človek, kdo naj te pa spozna! Saj si se našemil kakor maškara!«

Maškara gor, maškara dol, sem si mislil, čeden dečko sem pa zdaj vendarle. Lase ne predolgi, lepo skodrani, obraz, dasi še nekoliko blede, gladek kakor labudje perje in bel kot kararski marmor in predvsem čisto, belo perilo ter krasna obleka. Nič čudnega ni bilo, da me ni spoznal, saj sem bil popolnoma nov človek. Nato mi je pripovedoval (gospa je bila med tem že šla iz sobe), da se je že včeraj oglašil v hiši, toda ko je zagledal na stolu poleg postelje popolnoma novo vojaško obleko, je odšel, misleč, da se je zmotil. Nato mi je sporočil, da se morajo ostanki vseh gardnih polkov zbrati na javnem trgu ob treh popoldne. Obljubil mi je, da se bo oglašil pri meni ob dveh.

Med tem časom sem se še skrbneje opravil, tako da sem se res svetil od glave do pete. Ob dveh se je prikazal Grangier in njegova dva tovariša, ki sta se takoj, ko sta me zagledala začela smejeti.

Nisem se mnogo menil za njihovo veselost; bil sem ponosen, da sem jih mogel pogostiti s steklenico pristnega renskega vina in dobrim, svežim pecivom; oboje mi je preskrbela moja dobra gospodinja. Malo pred tremi smo se odpravili na zbirališče, ki je bilo nasproti palači, v kateri je stanoval kralj Murat.

Adjutant regimenta nas je postavil v vrste, nato pa šel od moža do moža in si zapisoval imena. Ko pride do mene, vpraša, kdo da sem. Jaz sem se smejal. Nato me nekaj časa debelo gleda, končno se mu pa posveti v glavi, zasmee se in reče: »Kaj ste res to Vi, Burgogne (izgovori Burgonj)? Naj me strela, če bi Vas bil kar tako spoznal! Človek ne bi verjel, da ste bili na Ruskem, v Moskvi, tako lepo rejeni in sveži izgledate. Kaj takega pa še ne!« je dodal majajoč z glavo in stopajoč ob vrsti dalje.

Od tega dne dalje smo se vsak dan zbrali k paradi. Čudno se mi je zdelo, ker nikjer nisem zagledal Pikarta. Šele četrty dan sem po dolgotrajnem povpraševanju izvedel, da se nahaja že tri dni v Elbingu in da se mu je takoj drugi dan pripetila neka nezgoda. Kakor so mi pripovedovali, se je na straži pri kralju Murat-u s torbo polno patron preveč približal nekemu ognjišču. Patrone so eksplodirale ter mu popol-

noma osmodile brke in lase; pa tudi po obrazu so ga močno poškodovale. Na svoje veselje pa sem zvedel, da ni nevarnih posledic in da se mu že dela nova koža na obrazu.

Naslednjega dne, 30. decembra sva ga šla z Grangierjem obiskat. Ženska v črni obleki in z objokanimi očmi je nama pokazala sobo, v kateri je stanoval.

Prvi trenutek sva se ga kar ustrašila, tako je bil ves obvezan čez obraz. Toda ko sva zaslišala njegov glas, sva se takoj pomirila. Namesto da bi naju pozdravil, je začel krepko zabavljati, češ, da ga šele zdajle obišče. »Sicer pa tudi drugega nisem zaslužil,« je nadaljeval. »Recita mi, da sem star osel, ali neumen rekrut, ali sploh kar hočeta, kajti te priimke sem pošteno zaslužil. Stvar je bila ravno tako neumna, kakor takrat 23. novembra, ko sem ponoči v neposredni bližini kozakov, sprožil tisto staro puško. Da, da, prav za nobeno rabo nisem več. Ta zlodjeva vojska me je popolnoma spridila in bosta videla, da bom še gotovo kaj groznega napravil!« Tako govoreč je stopil k peči, vzel tri kozarce, jih nalil z vinom ter napil na naše srečno svidenje. »In zdaj, prijatelja,« je nadaljeval, »Vama naznamim, da sta danes moja gosta. Tukaj bosta kosila, tukaj večerjala, tukaj tudi spala; zakaj resnično Vama povem, da se hudo dolgočasim, venkaj iz sobe pa ne smem, ker mi je zdravnik prepovedal.« Nato je poklical gospodinjo — bila je tista črnooblečena gospa, ki sva jo bila prej videla — in ji naročil, naj preskrbi vsega potrebnega za nas tri. Kaj naj pripovedujem? Izvrstno smo se imeli, tudi pogovora ni nikdar zmanjkalo, za zabavo in zanimivost pa je predvsem skrbel Pikart. Gospa in njena služkinja sta nam nosili vedno novih, dragocenih jedil, peciva in izbranega vina. Pri tem sem zapazil, da gospa kliče Pikarta z imenom: Izak. Takoj sem si mislil, da je tudi tukaj porabil svojo staro zvijačo in malo je manjkalo, da se vpricho gospodinje nisem glasno zasmel. Ko je odšla iz sobe, nama zvitorepec res pove, da je to jako bogata židinja, ki ji je mož pred kratkim umrl. Zato je bila vsa v črnem. »Židje,« je nadaljeval, »se mi zde res najbolj premeteni, pa tudi najbolj neumni ljudje. Jaz, ljuba moja, govorim iz izkušnje. S kolikimi sem se že sešel, pa sem še vsakega vodil za nos. Seveda vsak ni zato, jih mora pač tako poznati, kakor jih jaz. Zato pa tudi, kamor pridem, takoj vrašam v uradu, če je prazno še kakšno stanovanje pri kakšni premožni židovski družini. Ta tukaj je vdova in brez otrok in silno bogata.« Nadalje je pripovedoval, kako ji je natvezel, da je on uboga židovska sirota, kateremu so umrli starši že v zgodnji mladosti, da nima doma in da je na svetu že mnogo pretrpel od hudobnih ljudi. »Ganil sem jo do solz,« tako je navihaneč dalje pripovedoval, »saj si moreta misliti, kakšne so ženske, pa na bodo židovske ali francoske. In zdaj me pa neguje kakor lasinega sina.«

Deloma sva občudovala prebrisanost najinega tovariša, deloma pa sva se smejala njegovi širokovestnosti. Večer nam je potekel še prehitro in šele pozno v noč smo šli spat.

Drugi dan sva se po izvrstnem zajutreku z Grangierjem takoj odpravila domov. Tu se spomnim, da bo jutri novo leto. Povabim torej Pikarta in Grangierja za naslednji dan na moje stanovanje k mali slavnosti. Grangier je bil takoj pripravljen, Pikart pa si je pomišljal, ker se je bal, da ne bi vreme škodovalo njegovemu ranjenemu obrazu. Ko se je pa natančno pogledal v ogledalu, se je izkazalo, da se mu je na obrazu naredila že nova, sveža koža. Zato je tudi on obljubil priti. Ko smo določili še uro, sva se odpeljala z Grangierjem proti najinemu stanovanju. Krasne in udobne sani nama je dala na razpolago Pikartova gospodinja in midva sva se jih poslužila tem rajše, ker je bilo do najinih stanovanj precej daleč in ker je bil precej debel sneg.

Domov prišedši, sem naznanil gospej Gentil, da sem za prihodnji dan povabil dva tovariša na kosilo. Prosil sem jo, da bi nam ga ona preskrbela na moj račun. Bila je takoj pripravljena, rekoč, naj bom le brez skrbi, ona da bo že vse tako uredila, da bo prav. O računu pa še slišati ni hotela, rekoč, da smatra moja dva tovariša svojim gostom ter da si šteje v posebno čast, če jih bo mogla po svojih močeh pogostiti v svoji hiši. Bila je res ljubeznjiva ženska ta gospa Gentil. Skrbela je zame, kakor mati za svojega otroka. Priplesla mi je med drugim izvrstno mazilo za moje ozeblane in obljubiti sem ji moral, da ga bom začel takoj rabiti. To sem res storil in storilo mi je jako dobro.

Za to dobrohotnost in ljubeznjivost sem se hotel gospej Gentil izkazati hvaležnega, toda vprašanje je bilo, na kakšen način? Dolgo sem premišljeval; končno sem sklenil, da bom naslednji dan zjutraj zarana vstal in šel za njo kupit kako darilo. Denarja sem imel še okroglo 500 frankov, bilo je torej jasno, da bom moral v bodoče bolj varčevati.

Rano zjutraj sem se naglo opravil in odšel v mesto. Tu je usoda hotela, da sem naletel na dva svoja tovariša, ki sta bila ravnokar prišla v mesto in sta iskala stanovanja. Reveža sta bila tako izmučena in slabotna, da sem ju takoj peljal v najbližjo gostilno, da sta se z gorko kavo vsaj nekoliko okrepila. Ko sem jima povedal, da sprejemmo vsakega, kateri pride zdaj zadnje dni v mesto, še s prav posebnim veseljem, je eden izmed njih dejal: »Gospod seržant, jaz imam še Vaš plašč, ki ste mi ga še v Moskvi izročili, naj ga za Vas nesem. Glejte,« s temi besedami ga je vzel iz telečnjaka, »da je še popolnoma nov, prav tak, kakor ste mi ga izročili.«

Bil je to krasen plašč, iz finega temnosivega sukna, ki sem si ga takoj oblekel. Toda čakalo me je še eno veselo presenečenje. Ko sem namreč vtaknil roke v žepe, sem našel v enem iz-

med žepov židan robec. V njem je bila zavita mala škatljica, v kateri se je nahajalo pet zlatih prstanov. Mislim sem, da sem jih bil izgubil zajedno s svojim telečnjakom, zato je bilo moje veselje tem večje. V največjo radost pa mi je bilo, ker sem imel zdaj krasen dar za mojo gospodinjo. Izbral sem takoj najlepši prstan in ga določil zanj. Hitro sem odšel domov, rekoč tovarišema, naj počakata v gostilni.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:**

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere
jamči dežela Kranjska, in jih obre-
stuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej Inserat!

Dom in svet.

— Uradni sedeži načelnikov cestnih odborov. Metlika, načelnik Martin Matjašič, uradni sedež Metlika (poslopje hranilnice in posojilnice); Mokronog, načelnik Josip Gorjup, ur. sed. Mokronog; Nova mesto, nač. Josip Zirc, ur. sed. Kandija; Postojna, nač. Anton Srebotnjak, ur. sed. Št. Peter na Krasu; Radeče, nač. Josip Ravnikar, ur. sed. Radeče; Radovljica, načelnik Ivan Resman, ur. sed. Radovljica; Senožeče, nač. Ivan Može, ur. sed. Senožeče; Škofja Loka, nač. Josip Hafner, ur. sed. Škofja Loka; Trebnje, nač. Franc Huč, ur. sed. Trebnje; Tržič, nač. Franc Ahačič, ur. sed. Tržič; Vel. Lašče, nač. Jakob Preslesnik, ur. sed. Dobropolje; Vipava, nač. Josip Ferjančič, ur. sed. Vipava; Višnja gora, nač. Josip Erjavec, ur. sed. Višnja gora; Vrhnika, nač. Franc Tršar, ur. sed. Vrhnika; Žužemberk, nač. Ivan Vehovec, ur. sed. Žužemberk; Bled, nač. dr. Janko Benedik, ur. sed. Bled; Brdo, nač. Anton Cerar, ur. sed. Moravče; Cerknica, nač. Jakob Marolt, ur. sed. Cerknica; Črnomelj, nač. Josip Doltar, ur. sed. Črnomelj; Idrija, nač. Franc Didič, ur. sed. Idrija; Ilir. Bistrica, nač. Josip Benigar, ur. sed. Trnovo; Kamnik, nač. Andrej Mejač, ur. sed. Kamnik; Kočevje, nač. Alojzij Loy, ur. sed. Kočevje; Kostanjevica, nač. Janez Gnježda, ur. sed. Vel. Dolina; Kranj, nač. Ivan Zabret, ur. sed. Predoslje; Kranjska gora, nač. Avgust Maly, ur. sed. Kranjska gora; Krško, nač. dr. Janko Hočevan, ur. sed. Krško; Litija, nač. Leopold Hostnik, ur. sed. Šmartno pri Litiji; Ljubljana (okol.), nač. Anton Belec, ur. sed. Št. Vid n. Ljubljano; Logatec, nač. Ivan Mihevc, ur. sed. Dol. Logatec; Lož, nač. Ivan Turk, ur. sed. Lož.

+ **Biserno-mašnik stolni prošt Janez Sajovic.** Dne 15. jan. je minulo 60 let, odkar je bil g. Jan. Sajovic posvečen za duhovna. V nedeljo 18. jan. t. l. ob 10. uri obhaja mil. g. prošt v ljubljanski stolnici slovesno svojo biserno mašo. — Mil. biserno-mašniku, ki krepko nosi breme poznih let, ob tej slavnostni priliki najiskreneje čestitamo.

Smrtna kosa. Na Gori je umrl župnik Lavter. Pogreb se je vršil v četrtku na Gori.

+ **Smrtna kosa.** Umrl je 17. t. m. ž. g. Josip Gregorič, duhovnik v pokoju v št. Vidu pri Brdu. Rojen je bil dne 30. aprila 1864, v mašnika posvečen dne 22. julija 1888. Služboval je kot kaplan v Višnjigori, na Trebelnem, pri Sv. Trojici pri Tržiču in kot župni upravitelj na Vrhu (Sv. Trije Kralji) in slednjič kot eksposit v št. Vidu pri Brdu. Leta 1912. je stopil v stalni pokoj. Duhovnim sobratom se priporoča v molitev.

— **Umrl je** v Spod. Šiški sekundarij deželne bolnice dr. Rado Pesjak. Služboval je zadnji čas v deželni umobolnici na Studencu. Vsled svojega odkritega in dobrosrčnega značaja je bil zelo priljubljen pri kolegi in bolnikih. Iz Spod. Šiške ga prepeljejo jutri popoldne ob pol 3. uri v Kamno gorico, kjer ga polože v rodbinsko grobišče v sredo ob pol 11. uri dopoldne. Njegovi rodbini naše sožalje.

Okrajni sodnik v Logatcu umrl. V ljubljanski bolnišnici je umrl preteklo sredo okrajni sodnik v Logatcu g. Josip Prevec. Bolehal je na srčni kapi in vodenici.

Mati ministrskega predsednika umrla. Pretekli teden je umrla v Gradcu mati avstrijskega ministrskega predsednika, grofica Leonora Stürk. Stara je bila 78 let.

Zlato poroko sta obhajala dne 19. t. m. v podružni cerkvi v Nadlesku pri Staremtrgu pri Ložu zakonska 76 letni Janez in 71 letna Helena Serpan iz Nadleske št. 23. Oba sta še zdrava in krepka ter pridna gospodarja. Še mnogo let!

Ljubljanska cestna železnica se razširi. Ljubljansko cestno železnico mislijo razširiti tako, da bo peljala v Šiško in na Vič.

— **Strašna burja po Vipavskem.** Kakor nam poročajo, je te dni zadobila znana vipavska burja posebno oblast nad celo dolino. Malokdo se upa izpod strehe in tudi poštni avtomobil, ki vozi od Gorice do Postojne, je te dni kljub temu, da ima za burjo posebne protiuteže v teži kakih 30 kvintalov moral odjenjati pred silnim vetrom. Od Sentvida dalje proti Razdrtemu avto ni mogel več užugati burje in zato se je raje vrnil lepo ponižno nazaj proti Gorici.

— **Sneg v Istri, Dalmaciji in na Goriškem.** Od mnogih krajev iz Istre se slišijo glasovi, da je zapadel sneg in popolnoma ustavil cestni promet, tako v Pazinu, Bujah itd. Tudi na Goriškem je promet silno oviran, če ne popolnoma prekinjen, tako v Bovcu, tudi Gorica ni brez snega. Tudi v Zadru in na Reki je sneg zapadel.

— **Gorjanec ponesrečil v Ameriki.** Iz Forest City Pa poročajo: Meseca decembra je prišel sem Jakob Poklukar, doma iz Spodn. Radolne, fara Gorje pri Bledu. Bil je komaj tri tedne v Ameriki, ko je šel od ponočnega dela proti domu ga je na poti prijel vlak ter ga grozno razmesaril. Prepejali so ga v bolnišnico, kjer je po preteku treh dni v strašnih mukah umrl. V Ameriki zapušča ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

— **Ženo priklenil na verigo.** V soboto je polgruntar Pečnik v Dravljah svojo ženo Ivano priklenil na verigo z drugim koncem verige jo pa tako neusmiljeno pretepel, da so ženo danes vso krvavo in polno ran pripeljali v deželno bolnico. Baje je žena nepoboljšljiva pijanka.

— **Obsodba poštnega defraudanta.** V četrtek dne 15. t. m. je bil obsojen poštni uradnik Pivonka, ki je v Celju ukradel denarni pismi z 30.000 K in 6000 K na tri leta težke ječe. Defraudacijo je izvršil na ta način, da je vzel najtežje pismo takrat, kadar je bilo pomotoma v došlem izkazu pisem manj pisem izkazanih, kakor jih je bilo v resnici. To je bilo dvakrat in obakrat je Pivonka porabil to priliko za tatvino. Poštna uprava je krivce iskala povsod drugod, le na Pivonko, ki je živel preko svojih razmer, dolgo časa ni nihče mislil. Izdala ga je le njegova velika predrznost.

— **60.000 delavcev** je v Clevelandu v Severni Ameriki brez dela!

— **Beda slovenskega delavca.** V Krško pristojni delavec Kurent je zadnji čas s svojo ženo in petimi otroci živel v Budimpešti. Zaslužil je silno malo in v družini je vladala velika beda. Končno je zgubil delo in sklenil oditi v domovno občino. Ker ni imel sredstev, ga je železnica brezplačno prepeljala v Zagreb. Tu pa se je hudo je tični ženi stanje tako poslabšalo, da so jo morali z rešilnim vozom prepeljati v bolnišnico usmiljenih sester. Z njo vred so v bolnišnico odpeljali tudi petere otročiče, ki so bili od lakote in mraza čisto oslabljeni. Kurenta so odpravili v domovno občino.

— **Strašna smrt.** V Denverju Colo v Ameriki je Jožef Govednik, doma iz Lokvice pri Metliki na potu z veselice domov zašel pri neki tovarni v kotlino, kamor se steka vroča voda. Drugi dan so ga našli v tej vodi utopljenega, oziroma popolnoma kuhanega.

— **Uboj.** Dne 21. decembra lanskega leta so našli težaka Franc Majcena v Trstu na Rivi Carciotti zabodenega. Prenesli so ga v bolnico in seveda povpraševali, kdo ga je ranil. Majcen je pa bil tako »plemenit«, da napadalca ni hotel izdati, češ, »bova že sama svoj račun poravnala, ko ozdravim.« Do tega pa ni prišlo, ker je 11. t. m. Majcen na rani umrl. Zdaj pa je njegova ljubimka policiji javila napadalca in so ga zaprli. Piše se Viljem Gergič in je tudi težak. Pravi pa, da je nedolžen.

— **Poslopje skupnih uradov v škofiji Loki.** Justični erar je kupil za 85.000 kron hišo pokojnega Otona Guzolja, posestnika v Karlovškem predmestju, v kateri so že 23 let nastanjeni vsi uradi: sodnija, davkarija, orožništvo in notarijat.

— **Dolenjska v avtomobilih!** V Cerkljah, Brežicah in Samoboru s snuje družba, ki namerava ustanoviti avtomobilno vožnjo in to: Samobor—Brežice—Krška vas—Cerklje—Kostanjevica—Rudolfovo. Podjetje najto pleje pozdravljamo, ker so ti kraji brez vsake zveze. Kraji kakor: Samobor, Bregana, Jesenice, Vel. Dolina, Catež (Brežice), Krška vas in Cerklje so zelo obljudeni.

Beda na Dunaju. Navaden Kranjec bi menda težko verjel, da vlada v stolnem mestu cele monarhije, kjer je največ bogatašev, kjer se kujejo postave, kjer je zbran ves avstrijski kapital, na Dunaju, tudi največja beda vseh mest cele monarhije. Pa je vendar tako in posebno letos je narasla beda zaradi pomanjkanja dela in kupčije izredno visoko. Delavstvo vseh kategorij tavi po obljudenih ulicah kakor pobito tešiči išče dela. Za dela, katerih se prinas ogiblje vsak navaden žganjar, s tam družinski očetje najboljših delavskih vrst kar pulijo samo, da morejo za svoje družinice, ki premrazujejo gladaje v nezakurjenih sobah, prislužiti grizljaj kruha. Sneg je takim ljudem na Dunaju največja dobrota, žal je takoj toliko odmetačev na razpolago, da ga v par dneh pospravijo. Noč in dan radi delajo, da si prislužijo par kronic. Tisoči, letos jih računajo okoli 100.000 teh siromakov, ki morali konec vzeti na ulici od mraza in gladi, ko bi ne bilo dobrih src, ki jim pomagajo z raznimi sredstvi. K bi ne bilo na Dunaju grelnic, revni hiš in samostanov, kjer dobe vsaj malo juhe, kruha in toplo prenočišče ter zavetje po dnevi, bi ubogo ljudstvo na ulicah moralo trumoma umirati mraz in gladi. Pri takih razmerah se rčuditi, da je tam dan na dan iz obupno izredno veliko samomorov in da zločinov kar mrgoli kljub velikanskemu številu policajev. Ko pa pride spomladi in se zopet odpre delo, pa pozabijo siromaki na vse te grenkosti ter postanejo zopet veseli stari Dunajčanje.

Protialkoholna zveza »Sveta vojska« je pričela z razpošiljanjem lepilnih novih abstinencijskih znakov za popoln abstinente. Po sklepu zadnje seje razpošiljajo isti le proti takojšnjemu plačilu. Priporoča se znesek 1 K za vsak znak, ter 20 vin. za poštnino vnaprej poslati »Sveti vojski« v Ljubljano, ker pride pošiljatev po povzetju dokazila. Opomnimo pa, da smejo nositi znak tudi otroci izven šole.

Iz severne Amerike, Minnesota. Tu kaj v Elihu Minnesota je precej velika naselbina Slovencev; deloma največ v tukajšnjih železnih rudnikih. Delo se sedaj zelo težko dobi; je zelo mnogo brez poselnih delavcev, ki čakajo dela. Zato se svetujem svojim rojakom, naj sedaj v zimskem času ne podajajo v Ameriko. — Ponesrečil, oziroma utonil je v tukajšnjem jezeru rojak Franc Lesar, rodom iz Hrovače pri Ribnici. V nedeljo 14. t. m. so se podali rojaki Peter Krže, Juri Kočevar in imenovan

Franc Lesar na lov. Misleč, da bodo hitreje prišli čez zamrznjeno jezero, so vzeli tudi male sanke s seboj. Ko pridejo do ezera, se podasta rojaka Franc Lesar in Peter Krže, nič nevarnega sluteč po sankah čez jezero. V jezeru je bila pa slučajno precej velika luknja brez ledu. Ko sta rojaka drsala po zelo gladkem ledu, sta na enkrat padla oba v luknjo. Krže si je toliko pomagal, ker zna dobro plavati, da se je po preteku 10 minut spravil zopet na led in se rešil gotove smrti. Nesrečni Franc Lesar se je pa koj pogreznil v globočino in ni ga bilo več na površje. Drugi dan so ga potegnili mrtvega iz vode. Ranjki je bival kakih 5 let v Ameriki, oženjen je bil komaj pol leta, in star ne še 25 let.

Dobra kakovost

je prva lastnost, ki jo zahtevamo od vsakega blaga, ki ga hočemo kupiti. Kajti blago slabe kakovosti, pa če bi tudi morda bilo cenejše, ne more nikogar zadovoljiti, in denar, ki smo ga zanj izdali, je v resnici stran vržen. Če se pa z dobro kakovostjo blaga družijo tudi ta njegova lastnost, da je domačega izvora, sta pa dana oba pogoja, ki nas naravnost silita, da to blago kupujemo.

Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem je blago, ki zadošča obema omenjenima pogojema.

Izvrstno kakovost Kolinske kavne primesi v korist obmenim Slovencem so naše gospodinje že davno dodobra preizkusile in spoznale. Prišle so do prepričanja, da je Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem najboljši kavni pridelek in da samo ona napravi najboljšo kavo. Samo tista kava, kateri je pridejane Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem, ima res izvrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo. Vsakemu mora ugajati, tudi tistemu, ki sicer kave nima rad. Po vsej pravici je torej Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem prišla na glas najboljšega kavnega pridelka.

Obenem pa je Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem pristno domače blago. Kolinska tovarna v Ljubljani je namreč naše domače podjetje; domača podjetja podpirati je pa dolžnost vsake zavedne slovenske gospodinje. Ravno one imajo tu važno nalogo, kajti one so tiste, ki povečini oskrbujejo nakupovanje blaga. Njih dolžnost je, da kupujejo samo domače blago, da — kadar kupujejo cikorijo — zahtevajo vedno samo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovencem. To ne samo zaradi tega, ker je ta kavni pridelek izvrstno pristno domače blago, temveč tudi zato, ker je na prodaj v korist obmejnim Slovencem. Kolinska tovarna daje vsako leto znatne vsote »Slovenski Straži« za njen delo v korist obmejnim Slovencem. Naj bi jo v tem posnemala tudi druga domača podjetja!

Opozarjamo naše gospodinje, da je samo tista Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovencem pristna, ki ima na škatljici to ime in obenem pritisnjen pečat »Slovenske Straže«.

Gorenjske novice

Dobra prireja. Mlinar izpod sv. Jošta nad Kranjem, po domače Grabnar, je imel dva prešiča, ki sta tehtala 7 novih centov. Stara sta bila od spomladi. Vsa soseska sv. Jošta takih ne premore. Kupil ju je Valentin Benedik iz Strazišča.

g Domžalske novice. Društvena desetletnica. V kako izredno veliko korist je kat. izobraž. in podporno društvo v Domžalah svojim članom in celemu kraju, se je posebno jasno pokazalo na letošnjem obnem zboru dne 6. jan., ko se je podalo pregledno poročilo o delovanju društva v prvih 10 letih svojega obstanka (1904—1913). Same bolniške podpore je med svoje redne člane v teh 10. letih razdelilo 9622 K! V obeh društvenih čebelicah so si člani — posebno dekleta — v teh 10. letih prihranili 40.217 K 15 v! Društvena „samopomoč“ krasno deluje. Ob smrti vsakega člana da vsak ud 30 v. In vendar se tako vselej nabere okrog 60 K! Ali si je mogoče misliti lepše delo ljubezni do bližnjega? In društveni tečajji, predavanja, predstave! Koliko koristnega in zabavnega so nudile v vseh teh 10. letih svojim članom in drugim! Najlepše pa je pri tem društvu opazovati, kako navdušeno skozi vsa leta deluje ves odbor, posebno pa blagajničar Franc Končan in blagajničarka Manica Šmon — in sicer vsi popolnoma brezplačno! — za procvit društva! Pogreb člana Orla. 8. jan. je v Depaljšvasi umrl Valentin Hribernik, 33 let star, od ustanovitve član domžalskega Orla in skozi 6 let vodnik tukajšnje mladeniške Marijine družbe, blag, vzoren mladenič. Lepo je živel, zato pa se je tudi na smrt prav lepo pripravil. Pogreb je bil veličasten. Navzlic hudemu mrazu so se ga v krajih udeležili poleg domžalskih Orlov tudi Orla iz Mengša in Ihana — čast jim! — družbena godba in društvena zastava, premnogo članov in društveni pevci so mu zapeli ganljive žalostinke v slovo. Gibanje ljudstva v l. 1913. V Domžalah je bilo rojenih 70 otrok — med temi nezakonskih nobeden! — Umrla jih je izredno malo, samo 29. Oklicanih je bilo 18 in poročenih 11 parov. Obhajanih je bilo 28500 ljudi.

g Mengeš. Kmetijski tečaj, ki ga je priredil dež. odbor pri nas v dnevih 11. in 12. jan., je bil povoljno obiskovan, zlasti predavanja o prešičoreji, govedoreji ter o prvi pomoči pri boleznih goveje živine. Vsekakor pa je

bilo premalo zanimanja za predavanja o zadružništvu in sadjarstvu; nekoliko je pač pripisati to temu vzroku, da sta se vršila ta zadnja dva predavanja v ned. po prvi in drugi sv. maši, ko se ljudem domov mudi. Škoda tudi, da je tudi izpadlo predavanje o zdravstvu v domači hiši, ki so ga ljudje željno pričakovali, a je bilo odloženo, ker je bil g. predavatelj zadržan.

g Občni zbor »Kmečke zveze za kranjski okraj« bo v ponedeljek 26. januarja ob 1. uri popoldne v »Ljudskem domu« v Kranju.

Šmarca. Posredovalni urad v Šmarci je v l. 1913. rešil in uspešno v splošno zadovoljnost pomiril 13 tožba. Nekatere so bile zelo kočljive, ker se je šlo za motenje posesti. V 6 slučajih se je sporazum dosegel brez denarnih zadostitev, v 7 slučajih pa z denarnimi zadostitvami po 40, 25, 25, 5, 5, 5, 2 K. Sporniki so ostali še nadalje medsebojni prijatelji in so bili veseli, da so se na tako cen način rešili nesrečnega spora.

g Trboje. C. kr. okr. glavarstvo v Kranju je dne 18. dec. 1913. prepovedalo točiti žganje od 5. ure zvečer v soboto oziroma dan pred praznikom, celo nedeljo in praznik do 5. ure zjutraj v ponedeljek oziroma dan po prazniku. Kdor bi se proti tej prepovedi pregrešil, bo kaznovan z denarno globo do 1000 K ali z zaporom do treh mesecev. Bravo! Prav z veseljem pozdravljamo to odredbo in smo hvaležni g. okr. glavarju. Po kranjski okolici je namreč grda razvada, da se je ravno ob nedeljah in praznikih pred maso in po maši najbolj pijančevalo. Tako se je v žganju potopil vsak lep opomin, ki se je slišal v cerkvi. Zdaj bo, upamo, precej bolje.

g Iz Tržiča. Občni zbor jugoslovanske strokovne organizacije je bil v nedeljo popoldne. Iz poročila predsednika Vidica je bilo razvideti, da šteje to strokovno društvo 155 udov. Med bolnike se je razdelilo v l. 1913. 795 K, ljubljanski centrali se je odposlalo 700 K. Tudi za čas brezposelnosti, kar je posebno važno, je zveza podpirala gmotno svoje člane. Trije člani Globočnik, Zavrl in Anžur so umrli. Korist delavstva zahteva, da se vpiše v to društvo. Vpisovanje se vrši vselej po predavanju ob torkih v društvu sv. Jožefa. — Pevke dekliške Marijine družbe so v proslavo godu svojega pevodje g. Goleta 18. t. m. priredile domačo zabavo s petjem, deklamacijo »Meta in Jaka« ter enodejansko igro »Zajutrek«.

g V Zasavju se dela dan. Težko se udajo liberalci v svojo usodo, a morali se bodo sčasoma vsega navaditi. Pri zadnjih volitvah se moramo ravno zagorskemu Tauferju zahvaliti, da smo tako imenitno zmagali povsod. Koliko črnila je Taufer porabil v »Slovenskem Domu«, koliko knjižic o liberalni Johanci je razdal izlaški Bregar, a vse zastonj! Zastonj je Bregarjev študent šaril no Gradcu in celo po

Lešah. Taufer je pred volitvami po vseh hribih potil telečjo kri, skoro vsak drugi dan je prišel proti Mlinšam „mrvo“ kupovat, pa ni nič izdalo. Ravno v občini Kandrše — Kolovrat so liberalci doživeli najsijajnejši poraz. Tolažijo se na prihodnje čase, a ta rod ne bo videl njih zmage, ker je ljudstvo prepričano, da se liberalcem niti za šest ur ne sme dati veljava v deželi. Kaj šele deželno gospodarstvo za šest let. To bi se reklo napraviti kozla za vrtnarja. Z ovadbami na sodišče se hočejo maščevati nad našimi volilci. Se bodo opekli. Vaški liberalčki ne bodo mogli in se ne upali tožiti g. Majdiča, ki jih je javno imenoval volilne sleparje. Kovač tudi ne bo imel več opiskovalcev mlinarja, čeprav so se mama en teden za svojo čednost pokorili. Goriška bo pa prej ali slej ostraka sapa pihnila na Kum, Boltin pa bo premišljeval minljivost sveta in liberalne stranke.

Dolenjske novice

d Dobropolje. 13. t. m. je začela delati Stihova parna žaga na Ratikah. Mlin bo začel v par tednih. Naj bi bila nova naprava v korist kraju in podjetniku. — Videmska občina ne bo pobirala v tekočem letu nobenih naklad na direktne davke. Vse občinske stroške bo pokrivala z naklado na opojne pijače. Tako je prav! — Izobraževalno društvo v Dobropoljah je priredilo prvo nedeljo v dvorani prav lepo zabavo. Dijaki so uprizorili igrjo »Krčmar pri Zvitnem rogu«, cerkveni zbor pod vodstvom g. Schweigerja je zapel troje lepih pesmi, Kumanova Tončka nas je zabavala s »Kofetarico«, Povzinova Rozi je pa deklamovala neko Silvin Sardenkovo pesem. Vrh tega je bila še tombola z mnogimi dobitki. — Trije kmetijski mladeniči obiskujejo gospodarsko šolo v Ljubljani, te dni jih je šlo pa pet v živinorejski tečaj na Kodeljevo. — Nekaj posestnikov je zopet dobilo podporo za ugradbo hlevov in gnojščnih jam.

d Kresnice. Dne 11. januarja je imel tajnik »Svete vojske«, g. Puhar v tukajšnji šoli protialkoholno predavanje z skioptičnimi slikami. Zanimanje je bilo veliko in šola je bila natlačena polna. Bog daj svoj blagoslov, da bi se zlasti žganje manj pilo, ki je tukaj storilo že toliko škode!

d Litija. Dne 14. t. m. se je vršil 3. občni zbor »Slov. kat. izobraž. društ. v Litiji«, s katerim je tudi združena skupina J. S. Z. Nekaj mislij iz zborovanja. Težave so obile. Društvo nima svojega doma: mora vse plačati; člani so ubogi delavci in delavke in potrebe na vseh straneh. Udov — plačujočih je bilo 50 prošlo leto. Treba je agitacije, da jih bo več; včasih jih je bilo nad 200. Knjižnica se premalo rabi, radi ne-

reda se je, žal, mnogo knjig izgubilo. Nekaj izrednega pri tem društvu pa so predavanja. Zanimiva, globoko zamišljena in 46 v tem letu! Morda stoji v tem oziru to društvo na višku v deželi. Glavna stebra v tem oziru sta gg. Filipič in župan O. Bric. Razun parkrat so bila vse srede zvečer temeljita predavanja. Poleg gori imenovanih in domačega g. župnika Kralja so predavali še sledeči tuji gospodje: Majdič, Krišche, Širaj, Rihar, dr. Mazek, Gomilšak iz Štajerske, dr. Mohorič in dne 29. okt. presvetli knezoškof, ki je počastil društvo in govoril, naj delavstvo skrbi, da bo v zdravem telesu bivala tudi zdrava duša. Ob navadnih večerih je bilo udeležbe okrog 40; ob izrednih prilikah do sto in še več. Predavanja so bila dvojna: g. Filipič ali kdo drugi kaj znanstvenega; g. župan pa domače stvari, politične struje in socialne zadeve. Omenjamo le nekatera važnejša predavanja: »O borzah«, »o štrajkih«, »razvoj vere«, »makrobiotika«, »framazoni«, »ekspanzivnost vseučilišč«, »duhovi«, »slutnje, spomini in bistrovidje«, »teologični dokaz za bivanje božje«, »o ljubezni do rodne grude«, »o katakombah«, »časopisju«, itd.

d V leskovski fari imamo že nad dvesto »Domoljubov«. Naj pridobi še vsak enega novega naročnika — in liberalstvo bo skopnelo kakor sneg!

d Loški potok. Na večer zmage naših kandidatov, g. Škulja in drugih, se je pri nas priredilo slavlje, ki ga imamo še vsi v najlepšem spominu. Tudi dece ni bilo mogoče vzdržati, šla je iz hiš! To je pa bolelo nadučitelja g. Ferdo Vigele. Takoj drugi dan je šel najresnejšega obraza v šolo in preiskoval, kdo je sinoči vpil in nosil baklje? Otroci so priznali svoj »greh«. V hudi jezi češ, »jaz bom pokazal klerikalcem«, je omenjene otroke naznanil na okr. šol. svet. Pa je res prišel odlok z vsebino: Otroci so to storili, ne iz hudobije, ni jih kaznovati — pač pa naj vodstvo šole oskrbuje bolj nadzorstvo otrok. — Na! Namesto, da bi jo dobili klerikalni otroci — pa jo je spet nesrečni g. Ferdo Vigele!

d Prečina. Deželni odbor je priredil v Prečini 4. in 6. jan. štiri predavanja. Ljudje se zelo zanimajo za gospodarski napredek in tudi ta predavanja ne bodo šla brez sadu mimo nas. Gospodje so govorili: o govedoreji, o sadjereji, o mlekarstvu in o kmetijskem zadružništvu. — Izobraževalno društvo dobi nov oder za igre. Naša dekleta prirede kmalu igrjo: Fabiola; fantje nam bodo pa tja konec predpusta kakšno šaljivo povedali. — Na Dol. Kamencah so postali ljudje pametni. Pirca, agenta za liberalno robo, ki vedno okoli klobušta in prodaja svoje neslanosti, so postali že siti. Tako je, vsake pesmi je enkrat konec, posebno pa take, ki jo Pirc poje.

d Ribnica. Dekliška Zveza, ki se je ustanovila na Štefanji dan, je priredila v nedeljo zabavno štiridejanko: »Svojeglavna Minka« s primerno deklamacijo. Uspeh in udeležba prav povoljna.

d Iz Ribniške doline. Čitali smo v Domoljubu št. 2. letošnjega leta o ribniških rešetarjih. K temu bi pripomnili tole: Rešetarji nismo proti temu da se ustanovi rešetarsko konsumno brustvo; pač pa z veseljem pozdravljamo to misel. Ustanovi naj se pa tako, da se naravnost iz prve roke prodaja v konsum; rešetarji naj bi pa isto blago tako razpečavali kot dosedaj. Ako rešetarji blago tudi sami razpečavajo, ga najmanj 10 krat toliko prodajo. S prekupci preč! Ako je le v eni vasi 30 do 40 rešetarjev in naj dobi prekupec povprečno od vsakega 50 do 60 K dobička, znaša to nad 2000 K.

d Št. Janž. Pri nas je bil pred kratkim deželni revizor in seveda vtaknil svojo glavo v občinsko gospodarstvo. To se je pa našemu županu tako pokadilo in ga je tako užalilo, da je kar slekel župansko uniformo. Prišla je nova volitev župana. Liberalci so plunili v roko in šli na agitacijo. Razlagali so: Če zmagajo »klerikalci«, bodo davki tako veliki kakor v Št. Rupertu. Tega pa niso povedali, da morajo naši ljudje v Št. Rupertu plačati 3000 K občinskega dolga, ki so ga napravili liberalci. Pa so kljub temu še znižali doklade. Dne 8. januarja je bila volitev novega župana. Izvoljen je bil Anžon z večino enega glasu. Pa še za to majhno večino se je moral cele dve uri boriti. Nekateri liberalni odborniki so bili tako zmešani, da je prvi občinski svetovalec z »mujo« prebral glasovnico, ker jo je narobe držal. In glavar je bil primoran našega odbornika določiti, da je prebral glasovnice, ker on vsaj gladko bere.

d Št. Rupert. Zmrznil je v noči od 15—16. januarja iz Ogrskega se vračajoči Janez Gregorčič izpod Vihra. Našli so ga le kakih 10 minut od doma mrtvega. Ves trud ga oživiti je bil zastonj. Kaj je bilo vzrok, ali utrujenost ali kaj drugega, se ne ve. — Zgorela je v nedeljo jutraj v svoji zidnici pod Okrogom reva Marija Martinčič. Ljudje idoč k prvi maši so zapazili dim in ko so s silo odprli vrata zidanice, je bila reva že mrtva in obžgana. — Človek — spominjaj se smrti! — Mlekarna je izplačala preteklo leto okroglo 30.000 kron. — Lepi denarci za obrekljivi liberalni jezik.

d Turn am Hart bo menda kupil neki krščanski Dunajčan. To bodo liberalci »Johančarji« jokali za sivim grajskim prerokom!

d Valtavas. V nedeljo je bil ustanovni shod društva »Sveta vojska«. Kljub neugodnemu vremenu in raznim neprijetnostim je bila udeležba dobra. Sprejetih je 16 moških in 42 žensk. Zanimivo pa je, da, kadar je kakšno tako predavanje ali kaj drugega, pride vselej po en pijanec za »mušter« pokazat, kakšni ne smemo biti.

d Iz Vel. Laš. Velikolaškimi dopisnikom v »Dan« z dne 20. dec. 1913. in v »Sl. Narod« z 9. jan. t. l.: Da me imenujete »mokrocvetiči Jernejček iz Krope« in me sumite kot dopisnika v »Slo-

venca« in »Domoljub« vam ne zamerim, ker že nekaj časa poznam manjre gotovih ljudi. Zamerim pa vam vsa ostala zavijanja, laži in nesramnosti teh dopisov. Vaša domišljavost, ne pa dejstvo, je preširna trditev, da »klerikalci« v naši občini absolutno nič ne štejejo; kajti dejstvo je le to, da v obč. odboru poleg 5 liberalnih sedi 6 odbornikov S. L. S., ki liberalnemu županu na prste gledajo, kar vas silno grize. Pa tudi to je dejstvo, da poleg liberalne posojilnice z letnim prometom ca 70.000 K obstoja in napreduje katoliška hranilnica s prometom 1 milijon 244 tisoč 642-39 kron (v l. 1912.) ter kmečki konsum z blagovnim prometom ca 90.000 K in denarnim prometom 342 tisoč 258-21 kron. Po vašem mnenju bi bilo sramotno za dostojnega človeka polemizirati z »Domoljubom«; zato dovolite, da si o vaši zavisti pisavi svoje mislim. O čitateljih »Domoljuba« pišete, da so s par izjemami sami denuncijanti, sleparji goljufi, hinavci in bedaki. Če bi bili z imenom podpisani, vas tožim; ker pa niste, imenujem javno to pisanje za podlo obrekovanje in ta imenovanja za tolovajstvo. V kolikor namigavate na neke pikantnosti, ki nobene realne podlage nimajo, vedite, da so stare in nove nečednosti vaših krogov v tako nečuvno veliki meri ostale v spominu mnogih, da je le vaš lastni življenjski interes, da saj pred očmi širše javnosti ostanejo prikriti. Obetate šilo za ognjilo. Pomnite, da se tega nihče ne boji. Če niste mogli tedaj, ko ste imeli vso oblast v svojih rokah, zavreti vsestranskega napredka naših katoliških ljudskih naprav, boste sedaj, ko vaša slava in moč vidno pojemata in ko na vseh poljih propadate, toliko manj tega zmožni. Glede osebnih napadov pa je tako pri nas navada, da se v korist dobri stvari, ki vsem skupaj koristijo, posamezniki radi žrtvujemo, brez meje, tudi osebno. Obračate se po pomoč do g. žup. Ramovša, ki ga imenujete letos »enega izmed dvoje, troje spodobnih ljudi v družbi čitateljev Domoljuba«. Ali ste že pozabili, kako nesramno in krivično ste svojčas v liberalnem časopisju napadali ravno njega, ker je pričel dramiti ljudstvo k napredku? Končno se mi zdi umevno, da si želite miru, četudi ste sami začeli boj in si sploh radi dovoljujete neosnovane napade, ker vaša stvar in način, kako jo zastopate, ne prenese javne kritike. — Jernej Hafner, kaplan.

d Zagorje ob Savi. Pred kratkim je bilo na ovadbo tržnega pregledovalca iz Gradca kaznovanih pri okrajni sodniji v Litlji osem kmetov iz občine Zagorje. Ti prodajajo mleko v Trbovlje na kranjsko-štajerski meji. Nadzornik pravi, da je našel v mleku premalo predpisane tolsčobe. Kmetijska družba in njeni večaki so že v svojem glasilu »Kmetovalec«, velikokrat povdarjali, da se vkljub najnatančnejši preiskavi ne more dognati, da mleko, četudi nima zadosti tolsčobe, ni pravo. In

vsak, kdor se praktično s kmetijstvom peča, ve dobro, kako velika razlika je med mlekom ene in druge krave. Tu pa pride človek, ki se je nabrže samo teoretično izvežbal in ki ni zmožen besedice slovenski ter se je pri tem posluževal občinskega policaja za tolmača, in napravi ovadbo zoper uboge kmetje kaznovani za višje zneske, kaj njih žene in hčere, pod prisego potrditi, da je mleko pristno in brez primesi vode, toda vkljub temu so bili ubogi kmetje kaznovani za višje zneske, kakor ga nekateri dva, tri mesece dobijo za mleko. Gospodje poslanci! To je največji greh, da se kmetje, ki z največjim trudom vzdržujejo sebe in svojo družino, kaznujejo s tako visokimi globami. Če bi tudi vsi kazenski paragrafi določali tako visoke kazni, bi sodnik, ki ima kaj srca, poiskal še paragraf, ki bi to kazen omilil. Tako pa se brez ozira na to uporabljajo strošja sredstva. O enem takem dogodku je pred časom že poročal Domoljub. Zgodil se je tudi v Trbovljah in če pojde tako naprej, potem ni treba več vprašati, kaj žene ljudi v tujino. S takimi dejanji oblasti same prisilijo kmeta, da zapušča domačo grudo, ker ga doma vse zatira. Prosimo torej gg. poslance, posebno g. Povšeta, da storijo v to potrebne korake, da se take kazni ne bodo ponavljale, ker kmet je že skoraj prišel do prepričanja, da je oblast za to, da ga zatira, a ne varuje.

d Žužemberk. Za nedeljo pred novim letom so nas poklicala umetniško izdelana vabila v dvorano Kat. sloven. izobr. društva. Poleg pevskih točk in nastopa domače godbe na pihala nas je posebno razveselila Silvin Sardenkova igr »Skrivnostna zaroka«. — Prva v letošnjem letu se je poročila prednica Marijine družbe. Pomagala je tudi marljivo v izobraž. društvu in na pevskem koru. Za slovo pa ji je poklonilo društvo podoknico; Marijina družba ji je pa oskrbela petje v krasno ozaljšani cerkvi na dan poroke. — Sv. misijon je napovedal g. dekan za letošnje leto. Vršil se bo osem dni pred začetkom postnega časa.

Notranjske novice

n Iz Košanske doline. Zima je pri nas taka, da ljudje že dolgo let ne pomnijo take. Snega je precej padlo in naša stara znanka burja ga je nanesla po zametih toliko na pota, da smo bili skoro odrezani od sveta. Zahtevala je zima tudi človeško žrtev. Na Ostrožnembrdu prav tik pod vasjo je zmrznil v nedeljo 11. t. m. mož, ki je šel iz Preloži. Pravijo, da mu je tudi nesrečno žganje nekaj pripomoglo. — Najslabše je izgledala okrajna cesta Novasušica — Košana. Oskrbniku te ceste se ni zdelo posebno nujno malo strebti ceste, toliko da se malo pozna,

da je nekdo brskal po snegu. Drugo prepusti voznikom samim, češ naj si sami preskrbe boljše. Tega moža bo treba dobro priporočiti novemu cestnemu odboru. Plačo, ki se mu daje, zna tako urediti z delom, da zasluži vselej najmanj 10 K, kadar se na cesto prikaže. Zakaj na cesti ga skozi celo leto ne vidimo dosti čez 10 krat. — Ko sem pa že ravno pri cestah, omenim da smo zelo veseli sklepa deželnega odbora, s katerim je premestil sedež cestnega odbora v Št. Peter. Upamo namreč, da bo od tu odbor lažje tudi nas malo pogledal, kako smo bili pod liberalno komando zapuščeni. Naša dva župana, košanski in šmihelski, sta tudi v odboru; bodeta že povedala, da je naša največja potreba, cesta iz doline ven proti Trstu. Sedaj pa smo ločeni od vsega sveta.

n Postojna. Kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo 25. t. m. ob pol 5. uri popoldne v kinematografski dvorani zelo zanimivo predavanje s skioptičnimi slikami.

n Reška dolina. Burje in snega imamo toliko, da ljudje pravijo, da že dolgo ne pomnijo tako hude zime. — Svinjska kuga se je opazila pri nekaterih prešičih, kupljenih od Hrvatov na Martinov semenj v Il. Bistrici. Nekaj prešičev je že poginilo. Ne kupujte prešičev od tujcev, ko imate doma tako lepo priliko za prešičorejo. Dobro bi bilo, ako bi kmetijska podružnica to reč vzela v roko in šla prešičorejcem na roko, posebno v trnovski jablanski občini. Skušajte prešičke doma pridediti! — Kdor hoče napraviti vzorne hleve, svinjake ali gnojne jame, naj se obrne na živinorejsko zadrugo v Trnovem ali pa na g. L. Oblaka, zid. mojstra v Jasenu. On napravi načrte in proračune za take stavbe brezplačno. — V kratkem pride iz Ljubljane tajnik »Svete vojske« g. Puhar predavat in kazati slike o treznostnem gibanju.

n Vremska dolina na Notranjskem. Za ponesrečence v rudniku delajo pridno. Rudarji in sesalke, vse je v delu, a Bog ve kdaj bomo zrlj onih 9 trupel ponesrečencev. — Nevarno je obolelo dobro in daleč okrog znani g. Andrej Magajna, gospodar lepih zmožnosti, preblagega in požrtvovalnega srca do svojih otrok, čist in trden značaj. Mož zna več jezikov. Govoriti ž njim je bil kratek, zabaven, podučen čas. Da se mu vrne zdravje, vsi želimo!

n Zagorje na Pivki. Prav vseč nam je bil vsem zadnji dopis v Domoljubu. Ampak nekaj je manjkalo. Če se hoče naša politika spremeniti, se mora vzeti metlo v roko in iz občinskega odbora pomesti liberalce. To je misel vseh pametnih mož. Saj je vendar še kdo zmožen, da bi sedel na županskem stolcu, ki se itak maje po zadnjih volitvah. To ve že vsak otrok. Ko se je po zmagi pri volitvah na našo stranko streljalo, se je streljalo tudi na županski berjači, pa se je revolver polomil. To je bilo znamenje, da se je polomil tudi županski stolček. Sicer pravijo, da bi sedaj marsikdo rad predsedal, amkak kdor je

bil doslej liberallec, naj pa še sedaj tam ostane. Koritarjev ne maramo. Sporočamo tudi, da je šel proč orožnik Kramberger. Vse vasi so se oddahnile. Kako se je pa pristransko postopalo med klerikalci in liberalci, o tem se bo pa še govorilo na drugem mestu.

n žiri. Zadnjo nedeljo je imelo naše izobraž. društvo svoj občni zbor. Izmed odsekov moramo najbolj pohvaliti ženski odsek, ki izkazuje sam v l. 1913. čistega dobička nad 700 K, ki se je porabil v kritje Društvenega doma. Žirovci pristopajte v društvo, da čimprej spravimo „Dom“ na čisto! — Pred zadnjo pustno nedeljo prirede Orli „Desetega brata“. Opozarjamo že danes. — Umrl je obč. odbornik in član okr. cestn. odbora Matija Gostiša. Možu poštenjaku in zvestemu pristašu S. L. S. blag spomin! — Mraz je pa pri nas tudi tak, da se ljudem še ženiti dosti ne ljubi. Naš auto mora tupatam kak dan počivati. Pravijo, da bo o sv. Jakobu boljše.

Novim in starim naročnikom „Dom in Sveta“.

Radi tiskarskega štrajka ne moremo pravočasno natisniti 1. in 2. sešitka »Dom in Sveta«. Prosim Vas pa, da vkljub temu ostanete zvest naročnik našemu listu, ki dobi letos novo skrbno uredništvo, pa tudi med sodružniki mnogo svežih izbranih moči. Istotako bo pokazal list tudi v svoji zunanji opremi novo lice in ostane na višku novodobne tehnike.

Ker se mora pa naš list boriti z ogromnimi stroški, nam je na tem, da vkljub zakasnelosti 1. številke pridobimo še več novih naročnikov, zato hoče založništvo naročnike, ki so naročnino za leto 1914 že doposlali in ki jo v kratkem dopošljejo, odškodovati na ta način, da jim da priliko, omisliti si za izredno nizko ceno sledeča lepa dela naše književnosti:

Finžgar, »Pod svobodnim solncem« 2 zvezka, mesto 6 K 80 v., samo 3 K 40 v.

Sheehan, »Dolina krvi«, mesto 4 K 20 vin., samo 2 K 40 vin.

Dickens, »Povest o dveh mestih«, mesto 5 K 50 v., samo 2 K 80 vin.

Grafenauer, »Zgodovina novejšega slov. slovstva«, I. in II. del, mesto 8 K 20 v., samo 5 K 10 vin.

Alešovec, »Kako sem se jaz likal«, 3 zvezki, po 1 K 20 v., mesto 3 K 60 vin., samo 1 K 80 vin.

Haggard, »Dekle z biseri«, mesto 2 K 20 v., samo 1 K 20 vin.

Alešovec, »Ljubljanske slike«, mesto 1 K 80 v., samo 90 vin.

Colona, »Juan Miseria«, mesto 1 K samo 50 vin.

Alešovec, »Ne v Ameriko«, mesto 1 K 50 vin., samo 80 vin.

Sienkiewicz, »Skozi pustinje in puščavo«, mesto 2 K 80 v., samo 1 K 50 v.

Haggard, »Roža sveta«, mesto 2 K 80 vin., samo 1 K 60 vin.

Sardenko, »Roma«, mesto 2 K samo 1 K 10 vin.

»Dom in Sveta« letniki 1899, 1900, 1902, 1904, 1905 mesto 9 K samo 6 K.

»Dom in Sveta« letnika 1908 in 1912 mesto po 10 K, samo 5 K.

Označene cene se razumejo za broširane izvede; kdor želi vezane knjige, naj blagovoli to pri naročilu naznaniti. Vezavo zaračunamo posebej po običajni ceni.

Cene veljajo samo za naročnike »Dom in Sveta« in ugasnejo najpozneje koncu februarja, po potrebi jih prekliče založništvo že prej. Umevno je, da velja ta ugodnost tudi za nove naročnike.

Pri naročilu blagovolite pripomniti, da naročate kot predplačnik »Dom in Sveta«.

Naročnikom, ki so plačali naročnino za leto 1914, oskrbi označene knjige vsaka knjigarna, ki pa mora naznaniti založništvu naslov dotičnega naročnika.

Ljubljana, 15. jan. 1914.

Katoliška bukvarna.

Iverl. Čimveč veselje je na svetu, temmanj veselja.

Marela je pač malenkostna stvar, ker se je le takrat spomnimo, kadar jo rabimo.

Revna žlahta je vedno daljna žlahta.

Kdor je izpostavljen mrazu, si nakopje večkrat revmatizem in trganje po udih. Dobrodejno in hitro učinkujoče sredstvo zoper to je Contrheuman iz lekarne B. Fragnerja v Pragi. Glej inserat.

**Nihče ne
more ponarejati
Kathreinerjeve
Kneippove sladne kave!**

**Vendarle se mnogokrat
varljivo slično posnema
povsod znana zavojnina
s sliko župnika Kneippa.**

Zato se pri nakupu ne
dajto oramotiti in zavrnite
vsa posnemat!

**Vse drugo kot
Kathreiner, zlasti odprto,
odstahano blago, je, če še tako
ceno, večinoma mnogo
predrago plačano.**

Kdor spletkari, ima vedno dva železa v ognju.

Če gre za to, da se komu dobro ime vzame, je vedno dovolj nabrušenih jezikov.

Zavist je gluha in slepa, ker dostikrat tiste zavida, ki tega niso vredni.

Kdor je predober, ga imajo za norca. Skromnosti se uči od marele; ona se razpne le, kadar je treba koristiti.

Vsak človek je svoje sreče kovač, pa večkrat morajo drugi meh goniti.

Pregovor: »Dolg čas, da je za umreti« — se ne potrjuje. Je pač že veliko ljudi umrlo zaradi preveč kratkega časa.

Nesreča ima slab spomin — ker se dostikrat tam oglasi, kjer je že bila.

Kratkočasnice.

Prvi začetek. Gospod: »Ali te ni sram, tako mlad, pa že beračiš?« — Potepin: »Sem šele berač — praktikan!«

Na kamniški železnici. Potnik: »Gospod sprevodnik, ali ste že kaj ukrenili za slučaj, če kje obtičimo?« — »Bodite brez skrbi — imam tarok - karfe s seboj!«

Zdravnikova izjava. Gospa: »Kaj menite, gospod doktor, ali so ribe zdrave?« — Zdravnik: »Jaz bi dejal, da so; vsaj jaz nisem še nobene zdravil.«

Otroče voščilo. Tonček: »Ljubi oče, jaz vam voščim, da bi to leto še prav dolgo časa živeli!«

V šoli. Učitelj: »Pepček, zakaj ne teče voda v breg?« — »Zato ne, ker bi morala spet nazaj teči.«

VELIKI USPEH

ki traja še od prejšnjega stoletja in ki so si ga po pravici pridobili Fellerjevi »Elza-izdelki«, ima za umevno posledico, da se proizvajajo najrazličnejše ničvredne ponaredbe pod enakimi imeni.

Le to dejstvo, to je samo da svarimo cenjene bralce, naj se ne dajo zapeljati od

nikake kričeče reklame

tudi enako se glasečih ponarejenih izdelkov, nas je nagnilo, da danes zopet na tem mestu, uljudno in brez vsake reklame, kot se spodobi za dobro stvar, opozorimo na dvoje sredstev, koje so preizkusili najmerodajnejši zdravniki in sta bili pohvaljeni v šestih krasnih zalivalnih pismih in koji se že skozi desetletja prikazujejo kot skozinsko zanesljivi, in sicer:

1. Odlični Fellerjev zeliščni fluid z zn. »Elza-fluid«, ki glasom mnogih skušen lajša bolečine. leči, osvaja, ojačuje mišice in kite, oživlja in tvori telo odpornejše zoper bolezni, preprečuje mnoge revmatične in druge take bolezni, ki nastanejo vsled prepiha ali prehlajenja, 12 malih ali 6 dvojnatih ali pa 2 specialni steklenici poštine prosto 5 kron

2. Bi Vam radi povedali, da na tisoče ljudi vporablja s posebno dobrim uspehom Fellerjeve odvajajoče rabarbara-kroglice z zn. »Elza-kroglice« pri pomanjkanju teka, gorečici, želodčnih težavah, nagnjenju k bljuvanju, kolcanju, napenjanju in sploh pri vsakojakem motenju prebave, 6 skatlic tega izbornega sredstva stane 4 krone poštine prosto.

Malo naročilo za poskušnjo Vas bode bolje prepričalo, kot pa mnogo besedij. Da pa bodele dobili izdelke pristne, naslovite Vaše naročilo razločno na

E. V. Feller, Iekarnar Stubica, Elzatr 16 (trivatska.)

to je in ostane naboljše!

Proda ali v najem se odda celo

posesivoNatančneje se izve pri lastnici **Angeli Prester** v Rovišah, p. Sava pri Litiji. 159

Denarna kriza končana! Ta vest se zamore vresničiti pri vsakomur, ki glasom današnjega oglasa „Slovenske Straže“ naroči turško srečko in ž njo zadene glavni dobiček 400.000 ali 200.000 zlatih frankov. Če pa bi končno glavne dobitka tudi ne bilo, zamore se mu pripetiti drugi večji dobiček, na vsak način pa najmanjši, ki ga mora zadeti! Za turško srečko izdan denar tedaj nikakor ni izgubljen. V srečnem slučaju so mu izplača več kot tisočero, v najneugodnejšem pa dobi v obliki najmanjšega dobitka velik del, s prodajo srečke v doglednem času pa najbrže tudi ves svoj denar zopet nazaj. Turška srečka v zvezi s srbsko državno srečko iz leta 1888. ali pa s srečko italijanskega rudečega križa tvori tedaj ideal za one, ki za nizko ceno hočejo poskusiti svojo srečo s srečkami.

ORJAŠKA IGRAČA.

Kje je orač?

Pozor!

Dolgi ostanki

Pozor!

vsega zjamčeno pristnobarvnega, pralnega blaga, kakor: kanafasa, cefirja, brišač, bele tkanine, flanele, barhenta, oksforda, modrotiska, svil, grizeta in mnogo drugega

35—40 m za 13 kron

razpošilja proti povzetju tkalnica **Ana Maršikova, Češka Čermá 106, p. pri Nachodu 47.**

Pri naročilu 2 zavitkov franko. Dolgost ostankov si vsakdo sam izbere. Neugaja-joče se vzame nazaj.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 14. jan. 29 20 3 49 1
Dunaj, 17. jan. 81 27 12 28 84

Odgovorni urednik **Jožef Gostinčar**, drž. poslanec.**Tržne cene**

za 100 kg.

Ljubljana, 21. januarja 1914.

Doželni pridelki:	Cena		Živila, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	—	živa vaga:		
Rž	18	—			
Ajda	23	—	Goveda pitana	73	—
Jecmen	18	—	Teleta težka	95	—
Oves	16	—	Teleta mala	86	—
Proso belo	22	50	Prašiči	96	—
Proso rumeno	18	50	Koštunji	88	—
Koruzna stara	17	50			
Koruzna nova	14	50	Kuretnina in drugo:		
Leča	34	—	Maslo kuhano od	280	—
Grah	—	—	K 250—do	—	—
Laneno seme	81	—	Maslo surovo od	230	—
Grasica	—	—	K 270—do	158	—
Dometa detelja	190	—	Sianina sveža (špeh)	168	—
Pizol Ribčan	30	—	Sianina prekajena	160	—
Pizol Prepeličar	33	—	Mast svinjska	100	—
Pizol Mandalos	27	50	Loj	98	—
Cebula	5	—	jajca 100 komadov	14	—
Krompir	4	30	Pisanci	—	80
Zelje sveže	9	—	Golobi	2	—
Zelje kislo brez sode	—	—	Raca	5	—
Repa gorenjska	2	—	Gos	—	—
Repa sveža	8	—			
Repa kisla brez sode	17	—	Kolonijalno blago		
Brinje	70	—	na debelo:		
Kumna	80	—	Ris Rangon od	26	—
Oreh	—	—	K 25—do	—	—
Gobe suhe	46	—	Kava Santos od	180	—
Suhe hruške	—	—	K 250—do	85	—
Suhe češnje	—	—	Sladkor od K 84—do	85	—
Ježice	—	—	Petrolej	85	—
Zelod	10	—			
Smrekovi storži	6	50			
Seno	3	40			
Slama	3	—			
Stelja	3	—			

Učenca

za m'zarsko obrt sprejemem (ako) **Jožef Vengar**, mizarski mojster, **Koroška Bela št. 97, p. Javor. nik, Gorenjsko.** 201

Mladi plemenski prašički

zdravi in dobro zrejeni se oddajo v začetku februarja. Naslov: **Mat. Perné**, posestnik, **Sv. Lucija 3, p. Begunje, Gorenjsko.** 209

Učenca

za mizarsko obrt sprejme za takojšnji nastop **Ivan Jurkovič**, mizarski mojster, **Tuk, p. Mrko. palj, Hrvatsko.** 154

Najboljši dobavni vir

izgotovljenih postelj

iz dobrega češkega posteljnega perja! Napolnjena v gostop. detem nankingu (inletu), 1 pernica 180x14 cm z blazinama vsaka 90x60 cm. 1 novim, mehkim trpežnim perjem. 116, polpuh 20 K, 12 K, 14 K, 16 K, bazina sama 8 K, 8-50 in 4 K. Dvojna pernica 200x140 cm 18 K, 14-50, 17-50 in 21 K. Blazina zraven 90x70 cm 4-50, 8-20 in 50 K, 5 kg sivega perja 9-40 K, boljega 12, 16 K, pol belega 17 K, 5 kg novega, dobrega, belega posteljega perja brez prahu 21 K, snežnega belega 20 K, boljega 20 K, najfinjšega, skubljenega za vis. gospodo 45 K, 6 kg nesklubljenega od živih gosi 26 K in 30 K. Beli puh z velikimi kosmiči 5 K, boljši 6 K, najboljši prsi puh 6-50 K za pol kg; pepelast puh pol kg 2-60 K in 3 K. Polijatev franko po povzetju. Zamenjava proti povračilu poštnine dovoljena.

Sigmund Lederer, Janovice a Angel
št. 226, pri Klatovu, Češko.

Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri prijeljih nedosežen nadalje pri vseh izpuščjih, haemorrhoidah, celo pri naj bolj zosteranih slučajih, kjer so odpovedale vse doslej vporabljene sredstva, lekarnarja 3411 Stauder

Euzema-balzam

gotovo pomaga Zdravi se z Euzemo brez motenja počiva. Zaverov. s patent. 141.565. Cena 6 kron.

Pačica za poskušnjo 3 krona. Pristen le iz Roth-ove lekarnarje Kanibures D 35, bav. Aligau.

Številna zahvalna pisma ozdravljenih, posebno tiskih, ki so vporabljali leta vsa mogoča mazila brezuspešno.

Astma!

Vsem sotrpinom naznanjam rada brezplačno, kako vam bila trajno in neprisilovano uspešno rešena dolgotrajna, huda

bolezní ASTMA.

Naslovi popolno ali deloma ozdravljenih v vseh večjih krajih Avstrije na razpolago. To novo zdravljenje se uporablja z odličnimi uspehi pri vseh obolenjih soplnih organov. Katar v sapniku bronhialni katar in posebno zastareli slučají astme se morejo ozdraviti ali vsaj znatno oblažiti.

Trimesečni brezplačni poskus se dovoli radevoljnim vsakemu bolniku. Ilustrov. brošure zastoj in franko.

Gospa Ana Dietz

Monakovo (München)
Kaiserstrasse 49.

KAJ JE PRALNA VESELICA?

To je tisti veseli dan, kadar se snaži perilo s Schichtovim milom, znamka "Jelen". Perilo postaja očividno čisto. V kratkem času, med prepevanjem in smehom, je izvršeno vse delo. V vsakem kosu Schichtovega mila je skrit palček, ki skrbi za to, da perici ni treba toliko drgati. Perilo ostane vsled tega dolgo časa kot novo in se ne raztrga tako hitro, kakor če se pere z navadnim milom, katerega pralna moč se mora nadomestiti s silnejšim obdelovanjem perila.

